

د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک میاشتنی

اتم کال، درې نوي یمه گڼه د ۱۳۹۳ کال د کب میاشت

نوی کال مو مبارک شه

سال نو مبارک

د افغانستان بانک خبرتيا!

د افغانستان بانک د قانون د دري دېرشمې مادې مطابق د افغانستان رايجې پيسې او پولي واحد افغانۍ دي، له همدې امله د ټولو افغانانو، دولتي او خصوصي ادارو او مؤسسو څخه غوښتل کيږي څو په قرار دادونو، نورو معاملو او په اقتصادي راکړو او ورکړو کې له افغانو کار واخلي، ځکه چې افغانۍ په سيمه کې يوه با ثباته پيسه ده چې ستاسو د اقتصادي برنامو جوړونې په ثبات کې ګټوره تماميږي.

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک	د دې ګڼې مطالب
تحت نظر: شفیق الله بارز	سیستم های ثبت اعتبارات عامه؛ زمینه ساز دسترسی...
مدیر مسوول: یما عقیف	د افغانستان بانک د عالي شورا غونډه ترسره شوه
گزارشگران: عبداللطیف بایانی و عبدالحفیظ شاهین	د افغانستان بانک د کنفرانسونو په تالار کې د ښځو...
دیزاین: خالد احمد فیضی	مروری بر روند لیلام اوراق سرمایوی د افغانستان...
فوتوژورنالیست: زیرک ملیا	توليدات داخلی خود را باید افزایش دهیم تا مرز...
مترجمین: عین الله عیان و مسعود ودان	اقتصادي رکود په کوم حالت کې رامنځته کیږي
مسوول چاپ و توزیع: سید جعفر ایوبی	اهمیت ترانسپورت (بارچالانی) در افغانستان
آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک	نگاهی بر روند همکاری های چین به افغانستان
تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱	د روسیې اقتصادي ضربه: کابوس که فرصت؟
فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵	د افغانستان د بانکدای قانون
پست الکترونیکی: magazine@centralbank.gov.af	دنړۍ اقتصادي خبرونه
صفحه الکترونیکی: www.centralbank.gov.af	عوامل تعیین کننده نرخ طلا در سال ۲۰۱۵
	فرار سرمایه و راهکار های جلوگیری از آن در...
	نگاه استراتژیک حکومت نوین به ظرفیت های...
	بزرگترین اقتصاد جهان؛ چین یا امریکا؟
	د پانګې مفهوم Concept of Capital
	تفاوت کار گاه های دستی تولیدی با صنایع بزرگ...
	نمایشگاه صنایع دستی زنان تجارت پیشه بر گزار گردید

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسوولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر می گردد، همچنان استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

سیستم های ثبت اعتبارات عامه؛ زمینه ساز دسترسی تجارت های کوچک و متوسط به وجوه مالی

د افغانستان بانک طی بیشتر از دوازده سال گذشته دستاورد های فراوانی در زمینه های مختلف داشته است که ایجاد سیستم های ثبت اعتبارات عامه منحیث فراهم کننده معلومات اعتباری و رهنی در چوکات د افغانستان بانک یکی از این دستاوردها محسوب می شود.

افغانستان در حال حاضر برای فراهم آوری اشتغال و بهبود اقتصاد کشور به سرمایه گذاری های بیشتر نیاز دارد که تجارت و تشبثات کوچک و متوسط در این راستا اهمیت ویژه دارد. برای اینکه تشبثات کوچک و میانه در فراهم سازی اشتغال و رشد اقتصادی نقش ایفا نماید، زمینه سازی دسترسی برای این تشبثات یک امر ضروری بشمار میرود.

از آنجاییکه مؤسسات مالی برای اجرای وجوه مالی برای متشبین و تجار به معلومات معتبر اعتباری ضرورت دارند، عدم موجودیت معلومات معتبر در مورد مشتریان مؤسسات مالی از جمله موانع اساسی در این عرصه به شمار میرود، اما خوشبختانه د افغانستان بانک با

درنظرداشت این مشکل، موفق شده است اداره ثبت اعتبارات عامه را بوجود آورد که این اداره با استفاده از سیستم های ثبت و معلومات اعتباری در مورد مشتریان مؤسسات مالی زمینه را برای دسترسی به وجوه مالی سهل ساخته است.

این امر از یک سو در توسعه تشبثات کوچک و متوسط ممد واقع گردیده و از سوی دیگر در ثبات نظام مالی نقش بسزا و درخور اهمیت دارد. □

د افغانستان بانک عالي شورا چې د دې بانک د تصميم نيونې تر ټولو مهمه او لويه مرجع ده او اصلي دنده يې له قانون سره سم د افغانستان بانک د کلي سياستونو طرح او د ادارو او د هغوي د کړنو څارنه ده، د کب په ۲۴-۲۵ نېټه خپله رېعواره ناسته وکړه.

په دې غونډه کې د عالي شورا غړو د خپل کارۍ پروگرام له مخې لومړی د آمريڼو راپورونه واوريدل او له اوريدو وروسته يې تر ارزونې لاندې ونيول. د عالي شورا په غونډه کې د اړينو او لازمو موضوعگانو په هکله تصميم ونيول شو.

د يادونې وړ ده چې دا غونډه د افغانستان بانک د سرپرست او لومړي مرستيال ښاغلي خان افضل هله وال په سرپرستۍ ترسره شوه. □

د افغانستان بانک د عالي شورا غونډه ترسره شوه

د افغانستان بانک

د بنځو نړيواله

ورځ ولمانځله

ته درناوی بشري ارزښتونو ته درناوی دی، تمه کيږي څو د هېواد بنځې له اسلامي ارزښتونو سره یو ځای له سپړو سره اوږه په اوږه، د ژوند د بېلابېلو اړخونو په ځانګړې توګه د هېواد د مالي نظام د ودې لامل شي.

د غونډې په دوام کې د مشرانو جرګې غړې ډاکټرې انار کلی هنريار او د بنځو چارو وزارت سلاکارې ډاکټرې عالمې د خپلو خبرو په ترڅ کې په ټولنه کې د بنځې په رول او د هېواد د اوسني نظام په جوړښت کې د بنځو په ونډې باندې خبرې وکړې او د افغانستان بانک له مشرتابه پلاوي څخه یې د مناسبو کاري زمینو د برابرولو په برخه کې قدرداني او مننه وکړه.

غونډه د افغانستان بانک د مشرتابه پلاوي او د بېلابېلو برخو آمرینو لخوا د افغانستان بانک بنځینه کارکونکو ته د جایزو او ډاليو په ورکولو سره پای ته ورسیده. □

ښاغلي هډه وال همدا ډول زیاته کړه چې یو له هغو موضوعګانو څخه چې په دې وروستیو لسیزو کې د پراختیا لامل شوی، اقتصادي مشارکت او د پراختیا په برخه کې د بنځو رول دی.

ښاغلي هډه وال د خپلو خبرو په بله برخه کې د بانک نهایی موخو ته د رسیدو په موخه بانک کې د بنځینه کارکونکو له نه سترې کیدونکو هلو ځلو څخه یادونه وکړه او د دوي له کړنو څخه یې د مننې ترڅنګ ژمنه وکړه څو د بنځینه کارکونکو لپاره د ظرفیت د لوړولو لا زیاتې زمینې برابرې کړي او دوی د لا زیاتې روزنې لپاره وهڅوی څو له دې پروګرامونو څخه په ګټې اخیستنې سره وکولای شي خپلې عملي او مسکلي تجربې زیاتې او د بشري ټولنې د لا زیات خدمت مصدر شي.

ورپسې د افغانستان بانک دویم مرستیال ښاغلي عیسی خان طراب د خپلو خبرو په ترڅ کې وویل: "بنځو او د بنځو ورځې

د روان کال د کب په ۲۰ نېټه د سه شنبې په ورځ د مارچ اتمه د بنځو نړيواله ورځ د افغانستان بانک د سرپرست او لومړي مرستیال ښاغلي خان افضل هډه وال، د افغانستان بانک د دویم مرستیال ښاغلي الحاج عیسی خان طراب، د مشرانو جرګې د غړې ډاکټر انار کلی هنريار، د بنځو چارو د وزارت سیاسي سلاکاره اغلې ډاکټر عالمې، د افغانستان بانک د بنځو مسووله اغلې شازیه درانی، د دیپارټمنټونو آمرینو او د افغانستان بانک د ډېری شمېر بنځینو کارکونکو په ګډون د یوې شاندارې غونډې په ترڅ کې د افغانستان بانک د کنفرانسونو په تالار کې ولمانځل شوه.

د افغانستان بانک سرپرست او لومړي مرستیال ښاغلي هډه وال د بنځو د نړيوالې ورځې د مبارکۍ ترڅنګ وویل: "بنځه د پراختیا بنسټیزه برخه جوړوي او نشو کولای د بنځو له پام نیولو پرته د پراختیا په اړه فکر وکړو".

مروری بر روند لیلام اوراق سرمایوی د افغانستان بانک

یما عقیف

د افغانستان بانک در طول دوازده سال گذشته منحصراً بانک مرکزی کشور تلاش نموده است تا از طرق مختلف بخصوص فروش یا لیلام اوراق سرمایوی از یکسو پول در جریان را کنترل نموده که سبب افزایش ارزش افغانی در برابر ارزهای خارجی گردد و از سوی دیگر میکانیزم مارکیت سرمایه را بوجود بیاورد.

اوراق سرمایوی یا کپیتل نوت یکی از ابزار سیاست پولی د افغانستان بانک است که برای ثبات ارزش افغانی مورد استفاده قرار گرفته و در حال حاضر از سوی د افغانستان بانک به بانکهای تجارتي بفروش می رسد.

د افغانستان بانک در حال حاضر از دو طریق جهت ثبات قیسم و ارزش پول افغانی مبادرت می ورزد که عبارت از لیلام اوراق سرمایوی و لیلام ارز می باشد.

با نوت های ۳۰ شانه روز آغاز شد که حجم هر کدام آن به پنجاه ملیون افغانی «

اوراق سرمایوی یا کپیتل نوت برای نخستین بار در سال ۱۳۸۳ هجری شمسی

می رسید، ولی در سال ۱۳۸۵ بجای آن اوراق سرمایوی ۲۸ روزه و ۵۶ روزه معرفی شد که حجم هر کدام بالترتیب ۱۰۰ میلیون افغانی و ۵۰ میلیون افغانی بود، ولی بعد ها حجم اوراق سرمایوی ۲۸ روزه به ۲۰۰ میلیون افغانی رسید و مدت اوراق سرمایوی ۵۶ روزه به ۱۸۲ روز ازدیاد یافت.

پس از آنکه د افغانستان بانک لیلام اوراق سرمایوی را آغاز نمود، لیلام اوراق سرمایوی با سرعت مرحله رشد را پیمود و لیلام اوراق سرمایوی ۲۸ روزه به ۳۵۰ میلیون افغانی رسید. بطور مختصر گفته می توانیم که اوراق سرمایوی ۲۸ روزه در هر لیلام به ۲۰۰ میلیون و مدت اوراق سرمایوی ۵۶ روزه به ۱۸۲ روزه با ۵۰ میلیون افغانی افزایش یافت. در اخیر سال ۱۳۸۵ هجری شمسی اوراق سرمایوی ۲۸ روزه بطور بی سابقه به ۷۰۰ میلیون افغانی رسید.

در سال ۱۳۸۵ به علت ازدیاد شرکت کنندگان در لیلام اوراق سرمایوی نرخ بهره اوراق سرمایوی ۲۸ روزه از ۸ درصد به ۴.۹ درصد کاهش یافت و نرخ بهره اوراق سرمایوی ۵۶ روزه هم از ۸ درصد به ۵.۱ درصد کاهش یافت،

ولی افزایش عرضه اوراق سرمایوی ۲۸ از ۱۰۰ میلیون افغانی به ۲۰۰ میلیون افغانی افزایش نمود که نرخ بهره هر دو اوراق سرمایوی ۲۸ روزه و ۱۸۲ روزه دوباره افزایش و به ۸ درصد رسید.

در سال ۱۳۸۶ اوراق سرمایوی ۲۸ روزه و ۱۲۸ روزه هفته یک بار لیلام می گردید که در سال ۱۳۸۷ د افغانستان بانک با اتخاذ تدابیر لازم قادر شد تا میزان سرمایه گذاری بانک های تجارتي در اوراق سرمایوی را به حدود ۲۰ میلیارد افغانی افزایش دهد.

از آغاز سال ۱۳۸۸ الی ۲۹ حوت ۱۳۸۸ هفته یک بار لیلام اوراق سرمایوی صورت گرفته است. این اوراق با سررسید های ۲۸ روزه و ۱۸۲ روزه لیلام که طی همین سال اوراق سرمایوی ۲۸ روزه جمعاً مبلغ ۳۳،۳۴۷،۳۳۶،۰۰۰ افغانی و ۱۸۲ روزه مبلغ ۱۷،۸۰۳،۰۰۰،۰۰۰ افغانی لیلام گردیده و تکتانهای که بابت لیلام هر دو نوع اوراق سرمایوی به بانکهای برنده توسط عملیات بازار پرداخت شده به ۱،۱۲۵،۶۳۵،۳۴۴ افغانی میرسد. آخرین نرخ تکتانهای سررسید های ۲۸ روزه ۳.۹۰ درصد و سررسید های ۱۸۲ روزه ۵.۶۷

درصد محاسبه گردیده است.

طی سال ۱۳۸۹ هفته یک بار لیلام اوراق سرمایوی صورت گرفته است که اوراق سرمایوی با سررسید های ۲۸ روزه و ۱۸۲ روزه لیلام گردید. طی همین مدت اوراق ۲۸ روزه جمعاً مبلغ ۳۱،۹۶۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانی و ۱۸۲ روزه مجموعاً مبلغ ۲۱،۴۱۷،۰۰۰،۰۰۰ افغانی لیلام گردیده و تکتانهای که بابت لیلام هر دو نوع اوراق سرمایوی به بانکهای برنده توسط عملیات بازار پرداخت شده به ۴۵۵،۹۴۰،۶۷۰.۷۸ افغانی میرسد.

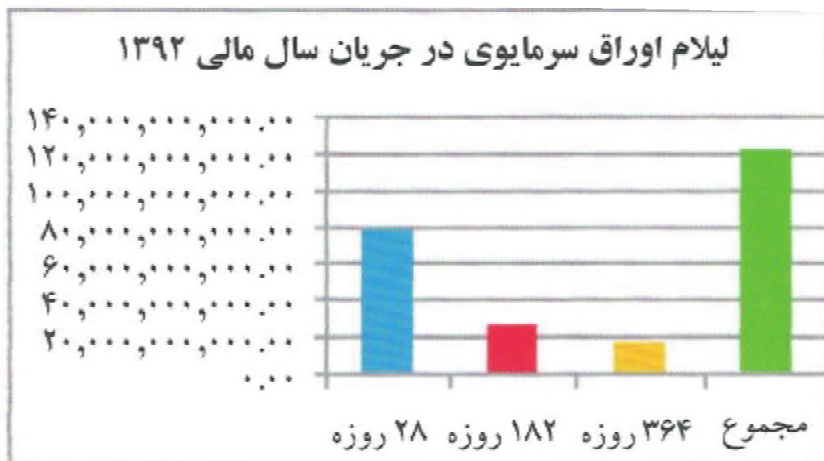
در بخش اوراق سرمایوی از آغاز سال ۱۳۹۰ الی آخر سال هفته یک بار لیلام اوراق سرمایوی توسط مدیریت عملیات بازار د افغانستان بانک براه انداخته شده و طی آن، اوراق سرمایوی ۲۸ روزه و ۱۸۲ روزه جمعاً مبلغ ۳۸،۷۸۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانی و ۱۸۲ روزه جمعاً مبلغ ۸۲،۰۸۲،۰۰۰،۰۰۰ افغانی لیلام گردیده و تکتانهای که بابت لیلام هر دو نوع اوراق سرمایوی به بانکهای برنده توسط این مدیریت پرداخت گردیده بالغ بر ۵۷۱.۰۲،۶۹۴،۳۴۰ افغانی می شود.

از آغاز سال ۱۳۹۱ الی اخیر سال مالی ۳۰ قوس ۱۳۹۱ هفته یک بار لیلام اوراق

»

یکبار براه انداخته شده و در عین زمان
برای اولین بار اوراق سرمایوی یک ساله

گراف ذیل نشاندهنده لیلام اوراق
سرمایوی طی سال مالی ۱۳۹۲ می باشد:

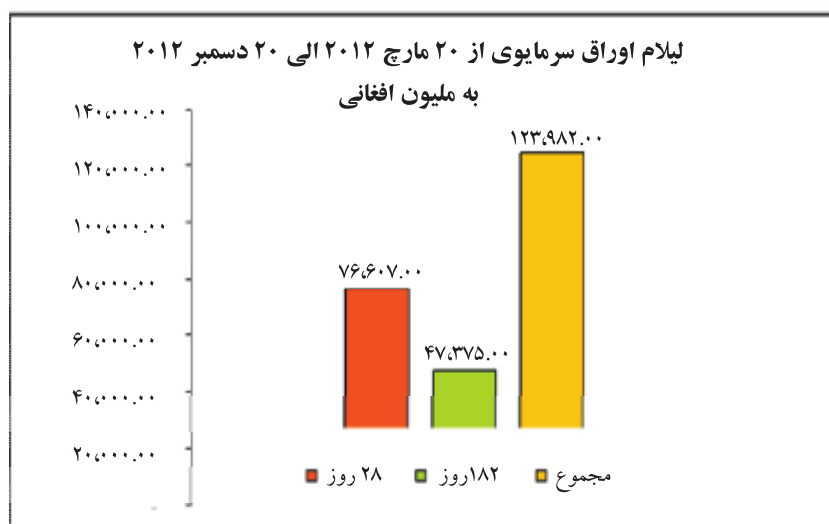

سرمایوی توسط این اداره براه انداخته
شده و طی آن اوراق سرمایوی ۲۸ روزه
و ۱۸۲ روزه لیلام گردیده که طی مدت
مذکور اوراق سرمایوی ۲۸ روزه جمعاً
مبلغ ۷۶,۶۰۷,۰۰۰,۰۰۰ افغانی و ۱۸۲
روزه مجموعاً مبلغ ۴۷,۳۷۵,۰۰۰,۰۰۰
افغانی لیلام گردیده و تکتانه ای که بابت
لیلام هر دو نوع اوراق سرمایوی به
بانکهای برنده توسط عملیات بازار
پرداخت شده به ۸۱۰,۹۵۷,۹۷۰.۲۹
افغانی میرسید که در جدول ذیل نشان
داده شده است.

(۳۶۴ روزه) توسط د افغانستان بانک به
مارکیت معرفی گردیده است. طی سال
مالی ۱۳۹۲ اوراق سرمایوی ذیلاً لیلام
گردیده است:

د افغانستان بانک با استفاده از ابزار دومی
سیاست پولی که عبارت از اوراق
سرمایوی د افغانستان بانک می باشد
توانسته است تا نتیجه مطلوبی بدست
آورد و با استفاده از آن میزان اتکا بر
فروش اسعار را کاهش و ارزش افغانی
در مقابل سایر اسعار را تا اندازه مطلوب
در تعادل نگهدارد. □

به سلسله لیلام اوراق سرمایوی که یکی
از ابزار سیاست پولی د افغانستان به

۲۸ روزه ۷۸,۳۵۲,۰۰۰,۰۰۰ افغانی
۱۸۲ روزه ۲۵,۸۷۴,۰۰۰,۰۰۰ افغانی
۳۶۴ روزه ۱۷,۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰ افغانی

منظور ثبات قیم و حفظ ارزش افغانی
مورد استفاده قرار می گیرد طی سال
مالی ۱۳۹۲ الی ختم سال مالی هفته

تولیدات داخلی خود را باید افزایش دهیم تا مرز های اقتصادی ما فرو نریزد

مشکلات و نواقصی در یکی از بخش های کارخانجات و صنایع بذل شده تولیدی در کشور های در حال توسعه و جهان سوم پیش آید، هیچ گونه توانایی جهت رفع مشکلات مذکور، در داخل این کشور ها وجود نخواهد داشت.

در اکثر اوقات این شیوه فاصله میان کشور های توسعه یافته و کشور های در حال توسعه و جهان سوم را یک نواخت و به شکل ثابت نگهداشته و گاهی هم فاصله میان کشور های توسعه یافته و توسعه نیافته را بیشتر و وابستگی ها و

تکنالوژی و صنایع بنیادی را نزد خود نگهداشته و تنها تکنیک و تکنالوژی کم اهمیت را به دلیل مزیت بیشتر تولیدی و کاهش مصارف به سایر کشور ها نظیر کشور های در حال توسعه و جهان سوم ارسال می نمایند.

دیده می شود، گرچه سرمایه گذاری های کشور های توسعه یافته، در سایر کشور های مانند کشور های در حال توسعه و جهان سوم در بخش ساخت و ساز صنایع و کارخانجات در ظاهر یک نوع کمک شمرده می شود، اما اگر

خود کفایی یک کشور به مفهوم تولید تمام نیازمندی های آن در داخل و یا هم عدم نیازمندی های آن کشور به خارج بوده است، بنابراین وضعیت اقتصادی کشور ها یگانه اهرم تأثیر گذار در سطح جهانی بوده و مفهوم کشور های توسعه یافته، در حال توسعه و جهان سوم هم از همین منبع سرچشمه گرفته است.

امروز قدرت های بزرگ اقتصادی جهان، در حالی به دنبال یافتن شرکاء بزرگ و مطمئن اقتصادی هستند که

نیازمندی‌های کشورهای در حال توسعه و جهان سوم را به کشورهای توسعه یافته بیشتر از پیش افزایش می‌دهد، زیرا نیروی کار فراوان با مزد کم، بدون بیمه و سایر امکانات رفاهی، مواد اولیه ارزان و ... در اختیار کشورهای توسعه یافته قرار گرفته و کشورهای در حال توسعه و جهان سوم مجبور هستند در هر حال به دیکته‌ها و هدایات کشورهای توسعه یافته تن دهند که در آنصورت کشورهای توسعه یافته برای نفوذ و بدست گرفتن نبض اقتصادی کشورهای توسعه نیافته از هیچ نوع اقدامی دریغ نخواهد ورزید.

این در حالی است که سازمان تجارت جهانی که وظیفه اش تنظیم قوانین بازار آزاد است، همیشه راه را برای نفوذ و استثمار کشورهای توسعه یافته بر کشورهای توسعه نیافته هموار ساخته و از طریق اعمال برنامه‌های بازار آزاد از نظارت و کار آرای کشورهای توسعه نیافته کاسته و بازار صنایع داخلی این کشور را تضعیف می‌نماید.

تا حال افغانستان در عرصه تولیدات داخلی به استثنای صنایع دستی مانند فرش و محصولات زراعتی، مازادی برای صادرات ندارد، منابع درآمدی این کشور هم به جز از همین صنایع دستی، محصولات زراعتی و درآمد نیروی کار مهاجر در کشورهای خارجی چیزی

دیگر نبوده و تراز تجارت کشور همیشه منفی و یک طرفه می‌باشد.

از مجموع سرمایه‌های وارد شده در بیشتر از یک دهه گذشته در کشور ما، مقدار ناچیز آن به فعالیت‌های تولیدی و خدماتی به مصرف رسیده و قسمت بیشتر آن توسط وارد کنندگان کالاها و شرکت‌های خارجی به خارج از کشور منتقل گردیده است. در این مدت، وارد کنندگان کالا توجه بیشتر شان را به واردات زود باز ده مبذول داشته و به خالی کنندگان جیب مردم بی بضاعت تبدیل شده و توجه چندانی به حمایت از اقتصاد ملی نداشته‌اند.

از طرف دیگر نبود تأسیسات زیر بنایی مانند انرژی برق و سایر زیر ساخت‌ها، عدم موجودیت مواد اولیه و تکنالوژی بسیاری از صنایع اولیه و ساده، مصارف انواع فعالیت‌های تولیدی را در کشور نهایت بالا برده است، که در نتیجه افغانستان نمی‌تواند در بازار آزاد که بر اساس رقابت استوار است حضور مثبت داشته باشد.

در برابر این همه چالش‌ها، افغانستان ظرفیت‌های بالقوه مانند منابع طبیعی متنوع، جغرافیای مناسب در میان کشورهای، نیروی کار فراوان و ارزان، برای شکوفایی اقتصاد خود دارد. اگر این همه منابع و ظرفیت‌ها با برنامه ریزی دقیق مورد استفاده قرار گیرد، می‌تواند کشور

را از نقطه تولیدات بسوی شکوفایی سوق دهد.

در حال حاضر ایجاب می‌نماید که دولت بر مقوله‌های اقتصادی نظارت و کنترل بیشتر داشته، این بدین معنی نیست که اقتصاد کشور بسوی دولتی شدن است، بلکه هدف از آن حمایت و تشویق بخش‌های خصوصی داخلی می‌باشد. باید قبول کرد که جو فعلی اقتصادی حاکم در افغانستان نه به سود ملت و نه به سود دولت می‌باشد و تنها عده‌ای از سرمایه داران از آن سود خواهند برد.

در شرایط فعلی یگانه راهکار مؤثر این خواهد بود که در روند فعالیت‌های اقتصادی ملی تعدیلات بعمل آمده و تولید ناخالص دولتی به جای برسد که افغانستان مازادی جهت ارایه با بازارهای جهانی به معیار استاندارد های جهانی داشته باشد تا مرزهای تولیدات داخلی و اقتصادی کشور ما هر چه بیشتر در برابر واردات از خارج مستحکم تر گردد. □

عبدالحفیظ شاهین

منابع: www.globlization.ir

www.myindustry.ir

www.ayaronline.ir

اقتصادي رکود په کوم حالت کې رامنځته کېږي

عاید د کموالي سبب ګرځي، په داسې حالت کې باید دولتي او خصوصي سکتورونو د رکود د نښو نښانو په لیدلو سره خپل پورونه په بیړني ډول پرې کړي، ځکه د څورتیا پر وخت به یې پرې کول ډیر ستونزمن کار وي.

د اقتصادي رکود څخه د کم زیان لیدلو په موخه باید مخکې له مخکې تدابیر ونیول شي، د احتمالي اقتصادي څورتیا د شدیدو زیانونو د مخنیوي په موخه باید مخکې له مخکې بهیرنې بودیجه جوړه کړل شي، دا ډول بودیجه باید نه یوازې د دولت له لورې بلکې خصوصي سکتورونه هم باید د رکود د وخت د احتمالي زیانونو د جبران کولو

چې په مجموعي توګه تقاضا د اقتصادي د تحرک ستر عوامل لکه د وګړو لګښتونه، پانګونه، دولتي لګښتونه او صادرات بلل کېږي او د تقاضا کموالی ډیر لاملونه لري چې د بیلګې په ډول یې د مالي بحرانونو، د شتمنیو د قیمتونو د رالویدلو، د حقيقي مزدونو د کموالي، د لګښت کوونکو د بې باوري، د پانګونې کمښت، د کورنۍ کرنسۍ د تبادلي په نرخ کې زیاتوالی څخه یادونه کولای شو.

د تقاضا د کموالي ځینې نور عوامل لکه د تولید د لګښتونو د زیاتوالي له امله به یې د مجموعي عرضې اندازه کمیږي، چې نوموړی کموالی د ناخالص ملي

اقتصادي رکود هغه حالت دی، کله چې د یو هیواد ټول اقتصادي فعالیتونه له عادي حالت څخه راګرځي او د اقتصادي جریان په ټولو برخو کې مخ په خرابیدو شي، په ملي عاید، د روزګار کچه، پانګونه، د کاروبارونو او وګړو عاید او داسې نور په دغه ټولو شاخصونو کې کموالی مینځ ته راشي. د اقتصادي فعالیتونو لوړ او ټیټ یا نوسانات ښودل کېږي دا هغه حالت دی چې پکې د اقتصادي فعالیتونو ګراف ښکته لوري ته مخه کوي.

اقتصاد پوهان په دې آند دي چې د اقتصادي رکود تر ټولو ستر لامل د مجموعي تقاضا کموالی دی، ځکه

په موخه د تل لپاره په خپله بودیجه کې دا ډول یو تخصیص ولري. باید د تل لپاره د اقتصادي ځورتیا لپاره احتیاطي تدابیر تر لاس لاندې ونیول شي تر څو نړیواله کچه او په کور دننه د مالي او اقتصادي بدلونونو د زیان څخه تر یو بریده په امن پاتې شو.

له بله خوا مونږ وینو چې د ټولنې ټول وګړي د خپل اړتیاوو د پوره کولو لپاره د عاید یوازې د یوې منبع څخه کار اخلي، که نوموړې منبع د اقتصادي رکود پر وخت یې له ماتې سره مخ شي نو دا ډول وګړی به د ډیرو اقتصادي ستونزو سره مخامخ کیږي، باید د دغه ډول ستونزو د مخنیوي لپاره یو څوک باید د ځان لپاره د یو عاید څخه زیاتې منابع ومومي او په یوې عایداتي منبع بسنه ونه شي تر څو د یو منبع په له منځه تګ سره د نورو هغو څخه د خپل ژوند اړتیاوې تامین کړي.

په ځینو وختونو کې اقتصادي رکود کولای شي چې اقتصادي فعالیتونه او حرکتونه لا نور هم پیاوړې کړي او کمزوری او ناتوانه شرکتونه مخ کې له دې چې یان ومومي له صحنې څخه لیری کوي او هغه موسسې چې د خپل فعالیت په دوران کې په ښي ډول وضعیت څخه برخمن وي هغه برلاسه کوي څو خپل فعالیتونو نور هم ګړندي کړي او خپل فعالیت ته ادامه ورکړي. همدا ډول اقتصادي رکود کولای شي

په عمومي ډول په بازارونو کې تقاضا کمه کړي او په وارداتو کې محدودیتونه رامنځته کړي چې په دې ډول حالت کې د خلکو غوښتنې هم کميږي او په پای کې د تادیاتو په بیلاښونو کې انډول رامنځته کیږي.

د نړۍ اقتصادي بحران چې له ۲۰۰۸ کال راهیسې ادامه لري، چې د اروپا یو شمیر هیوادونه لکه یونان، ایټالیا، اسپانیا او ایسلند، یې د سختو اقتصادي او سیاسي ننگونو سره مخامخ کړي دي. د نړیوال اقتصادي فورم بنسټ ایښودونکی کلاوس سچوب د دې فورم د موخې په اړه وایي چې نن خلک په یوه پېچلې وخت کې ژوند کوي، خلک له یوه بل سره تړلي او یو بل ته اړ دي. هغه وایي د چلنجونو سره فرصتونه هم شته، نو ځکه مهمه ده چې نوي رهبران د خطرونو سره د مخامخ کیدو لپاره هوښیارې تګلارې غوره کړي.

د افغانستان اقتصاد د طالبانو د واکمنۍ تر نسکوریدو وروسته تر ډیره پر نړیوالو مرستو تکیه دی، خو اوس چې بهرني ځواکونه له افغانستان څخه د وتلو په حال کې دي نړیوالې مرستې او لګښتونه هم دغلته مخ پر کمیدو دي. د هغې ارزونې له مخې چې په دې ورستیو وختونو کې د سوداګرۍ خوني له خوا تر سره شوې ده، د افغانستان د

اکثریت وګړو اقتصادي حالت مخ پر خرابیدو دی. ارزونه ښیي چې په سوو فابریکو سقوط کړی دی، د وارداتو او صادراتو په کچه کې کموالی راغلی او په مارکیټ کې د خلکو د پیر قوت لږ شوی دی.

نن ورځې په سیاسي معادلاتو کې لومړۍ خبره اقتصاد کوي. خو د افغانستان د ویجاړۍ او کمزورۍ اصلي لامل خراب اقتصادي وضعیت دی. د ټاکنیزو ناندريو له امله اوس په تېرو دیارلسو کلونو کې اقتصادي لاسته راوړنه هم له ګواښ سره مخ دی. په تېرو دیارلسو کلونو کې که موږ پیاوړی اقتصاد نه درلود؛ خو حد اقل د اقتصادي چرخې په نوم یو څه شتون درلوده، که ورسره کار شوی وای، ښايي ډېر پیاوړی شوی وای خو اوس ټول له رکود سره مخ دی. په دې مانا چې واردات، صادرات، دولتي عواید او پانګو اچونه حد اقل ته را کښته شوي دي، او په ټوله کې کار روزگار ورک دی.

دې وضعیت خلک اندېښمن کړي او اقتصاد پوهان وایي، که وضعیت دوام وکړي؛ نو افغانستان له یوه لوی اقتصادي ناوړین سره مخ کېدای شي. که په تېرو دیارلسو کلونو کې په افغانستان کې بنسټیزې پروژې پیلې نه شوې. داسې پروژې چې وکولای شي د افغانستان لپاره د عایدو تلپاتې او یا

دوامداره سرچينې شي. د هېواد له پرېمانه اوبو ګټه وانخيستل شوه، مهار نشوې او د تل په څېر ګاونډيانو ته لاړې.

د افغانستان د برېښنا بندونه ونه رغول شول، نور بندونه جوړ نشول، بلکې په وارداتي برېښنا تګه شوه او که نن دا وارداتي برېښنا بنده شي، نو افغانستان ورسره تياره کېږي. د تېرې يوې لسيزې په هغو پيسو چې په وارداتي برېښنا لګېدلي، د افغانستان ټول بندونه جوړېدای شول او د تل لپاره ترې افغانانو ګټه اخيستلاى شوه؛ له بده مرغه چې دا کار ونشو.

فيزيکي او رواني نا امنی د دې لامل شوې ده چې د ملک اقتصاد ته لوی ګواښ پېښ کېږي: اوس عملاً پانګونه، صادرات، واردات او توليد لږ شوي دي، په اقتصاد او سوداګرۍ کې کمبودي راغلې دي. موږ له يوه اقتصادي پرشاتګ سره مخ يو چې ورته رکود هم ويلای شو.

د افغانستان له کانونو څخه ګټه وانخيستل شوه. بلکې په خپل سر د زورواکانو او قاچاق کوونکيو له لوري يې غير قانوني کيندنې دوام پيدا کړ او په اساسي ډول استخراج نشول. اوس د افغانستان ټولې ستونزې او د اقتصادي ودې پروګرامونه د کانونو او کرنه په مټ استوار دي، که څه هم اوس موږ ډير ظرفيتونه نه لرو خو بيا هم اوس له

هغو متخصصينو څخه کار اخلو چې په واک کې يې لرو، که نړيوالي ټولنې زموږ سره د مرستو ژمنه وکړې نو دغه مرستې کولای شي چې زموږ اقتصادي وده ته تقويه ورکړي.

افغانستان ونه توانېده، چې په تېره څه باندې يوه لسيزه کې داسې پروژې پلې کړي، چې له يوې خوا خلکو ته کار پيدا کړي، له بلې خوا کورنی توليد وکړي. تر اوسه افغانستان په بهرنيو بې کيفيته توکو تګه کېږي، يا د ګاونډيانو د بې کيفيته توکو په مصرفي بازار بدل شوی دی.

همدارنگه د افغانستان سوداګري تر پايه انډول پيدا نه کړ او يا يې د برابرۍ او توازن لپاره کار ونشو. د مګرۍ افغانستان پنځه نوي سلنه واردات او پنځه سلنه صادرات لري. د افغانستان د کرنيزو توکو، لکه سبزیجاتو، غلو دانو، وچې او تازه مېوو او نورو لپاره په نړيواله کچه بازار موندنه ونشوه او نه يې بهر ته د لېږدولو لپاره اساسي کار وشو. زموږ قالينې لاهم د پاکستان په مارک نړيوالو بازارونو ته صادرېږي. اداري فساد د اقتصاد د پياوړتيا په مخنيوي کې تر ټولو مهم عنصر دی. همدا فساد لامل شوی، چې مرسته شوې پيسې شخصي جېبونو ته لاړې شي، هره ستره او کوچنۍ پروژه څلور پنځه لاسه وپلور شي او په پای کې يا پلې نشي او يا هم په خورا ټيټ کيفيت پلې شي.

په اداري فساد کې نه يوازې افغانان ښکېل دي، بلکې بهرنيان هم ښکېل دي. ډېری مرسته شوې پيسې د همدې کورنيو او بهرنيو شريکانو له لوري حيف و ميل شوي او په بېلابېلو نومونو له هېواده ايستل شوي دي. بله د پام وړ خبره په کرزي په اداره کې د اقتصادي مدیریت کمزوري او يا اقتصاد ته په دويمه سترګه کتل ول. چې راتلونکی حکومت بايد اقتصاد د لومړيتوبونو په سر کې ځای کړي. د ملي يووالي راتلونکی حکومت بايد، دې ټولو مسايلو ته جدي پام واړوي، د ولسمشر کرزي د حکومت له نیمګړتياوو او تېروتنو زده کړه وکړي او په جدیت او قاطعیت سره دې د اقتصادي ودې او پراختيا لپاره لنډ مهالي او اوږد مهالي پروګرامونه عملي کړي. افغانستان د اوس لپاره د اقتصادي پياوړتيا ښه فرصتونه لري؛ خو که خدای مکره راتلونکی حکومت هم داسې ناغېږي وکړي؛ نه يوازې به خپله له جدي اقتصادي ستونزو سره مخ وي، بلکې هېواد به يې هم د بحران او نابودۍ کنډې ته غورځولی وي. ■

عبدالحفيظ شاهين

سرچينه:

www.pa.azadiradio.org

www.myindustry.ir

اهمیت ترانسپورت (بارچالانی) در افغانستان

بنا بر این، ایجاد راه های مواصلاتی و سیستم های ترانسپورتی در افغانستان از اهمیت بیشتری برخوردار است که به وسیله آن میتوان انکشاف سیستم های ترانسپورتی را در رشد و توسعه اقتصادی و تجارتی کشور برانزده شمرد.

چالش های فرا راه ایجاد سیستم حمل و نقل (بارچالانی) در کشور قرار ذیل اند: طوری که هویدا است، سیستم بارچالانی کشور در وضعیت نا مناسب قرار داشت در دوازده سال اخیر روی بهبود آن کار های صورت گرفته است، ولی خدمات و کار های که روی آن صورت گرفته «

شیوه های اقتصادی عصر کنونی به ترانسپورتیشن توجه بیشتر صورت گرفته است و همواره تلاش میگردد تا از مناسب ترین سیستم حمل و نقل که از لحاظ اقتصادی مفید، از لحاظ زمانی سریع و از لحاظ آسایش دارای تجهیزات و امکانات مدرن که همزمان راحتی مسافران و حفاظت کالا ها را تضمین کند استفاده گردد.

چون افغانستان محاط به خشکه است و از سوی دیگر موقعیت جغرافیای آن نیز به گونه است که شکل پل ارتباطی میان کشور های منطقه را به خود گرفته است.

سیستم ترانسپورت و وسائل ترانزیتی یکی از عوامل مهم حیاتی در قرن بیست و یک بشمار میرود و همزمان نقش اساسی را در رشد و انکشاف کشور ها ایفا نموده است. به سادگی میتوان گفت که رشد اقتصاد یک کشور و بهبود وضعیت زندگی اقتصادی یک ملت به سیستم ترانسپورتی (حمل و نقل) با کیفیت و معیاری وابستگی دارد.

البته، در عصر کنونی انواع و اقسام مختلف ترانسپورت و ترانزیت وجود دارد که میتوان از ترانسپورت زمینی، هوایی، بحری و قطار آهن نامبرد. در

است، چشمگیر نبود. بهمین ملحوظ، سیستم حمل و نقل موجود در قبال رفع نیازمندی‌های بارچالانی پاسخگو نبوده و در ارتباط رشد اقتصادی کشور رول مهمی را تا کنون ایفا ننموده است.

چند قبل نشست روی این موضوع تدویر گردید که بنده نیز یکی از اشتراک کنندگان بودم. در این نشست علمی محترم داکتر اشرف غنی، معلوماتی ارائه نمود که تا سال ۱۹۹۲ سهم ترانسپورتیشن در ارتباط عایدات کشور ۳٪ بود، اما در سال ۲۰۰۰ میلادی به ۷٪ رسید که بالاخره در سال ۲۰۱۲ به ۲۰٪ ارتقا یافته است.

علاوه بر آن، محترم داکتر غنی چالش‌هایی را که سیستم ترانسپورتیشن افغانستان به آن مواجه است، تذکر دادند که آنها را خدمت شما عرض میدارم:

۱. عدم موجودیت قوانین شفاف

ترانسپورتیشن و عدم تطبیق مؤثر آن:

- نبود ترازوهای معیاری که از مهم ترین چالش‌ها به حساب می‌رود.

- رشوه خوری توسط مجریان

قانون که زمینه ساز تخطی و

چشم پوشی آنان از قوانین

ترانزیتی می‌گردد.

- بی توجهی و بی اعتنائی

مسوولین ترانسپورتیشن و

گمرکات در تطبیق قوانین

تجارتی و گمرکی.

- عدم امنیت در شاهراه‌های کشور.

- دلسردی تاجران بخاطر نبود امنیت در شاهراه‌های کشور.

- وضع مالیه گزاف بر وسایط باربری با آنکه فعالیت ندارند.

۲. مشکلات شرکت‌های ترانسپورتی:

- مشکلات واسطه و سفارش در عقد قرار داد‌های ترانسپورتی با

آیساف و دیگر نهاد‌های خارجی.

- عدم تطبیق مواد قرارداد توسط آیساف و سایر نهاد‌های

خارجی.

- ضعف توانائی‌های خارنوالی

در ارتباط پیگیری ماجرا‌های

حقوقی، قضائی و عدلی حل

مشکلات شرکت‌های

ترانسپورتی.

- عدم تثبیت اسناد وسایط باربری

که در شاهراه‌ها توسط

مخالفین مسلح، رهنان و دزدان

مسلح بخاطر نبود امنیت تخریب

می‌گردند.

۳. مشکلات در ترانزیت

- رقابت ناسالم ترانزیتی میان

افغانستان و کشور‌های همسایه

به‌خصوص پاکستان و ایران.

بطور مثال، وسایط باربری

کشور پاکستان میتواند سرحد

افغانستان را عبور کرده داخل

شهر کابل شوند و به بازار‌های

آسیای مرکزی برسند. اما

متأسفانه، وسایط بارچالانی

افغانستان نمیتواند سرحد

پاکستان را عبور نموده داخل

شهر‌های پاکستان گردند.

البته، امضاء و تمدید قرارداد

های ترانزیتی میان افغانستان و

کشور‌های همسایه بالخصوص

پاکستان و عدم مراعات مواد

قرارداد و سرانجام فسخ آن

توسط کشور پاکستان دلیل

واضح و روشنی است برای

اثبات مدعی فوق.

- عدم تعهد بر مواد موافقتنامه

های ترانزیتی توسط کشور

های همسایه.

- نبود سیستم ترانزیتی، مطابق با

معیار‌ها و استاندارد‌های بین

المللی، در کشور.

۴. عدم معیاری و استاندارد بودن وسایط

ترانسپورتی:

- غیر معیاری و بی کیفیت بودن

وسایط باربری که در شاهراه

های کشور رفت و آمد دارند

یکی از عمده ترین مشکلات

»

در راستای سیستم ترانسپورت افغانستان است. مثلاً، وسایط کهنه و تخریب شده ترمیم میگردند و به استفاده قرار میگیرند که بسا اوقات سیستم حمل و نقل کالا های ترانزیتی به چالش می گراید. از این جهت از یکطرف قیمت ترانسپورت پرهزینه میباشد و از طرف دیگر مؤثریت سیستم حمل و نقل کالا ها در کشور زیر سوال قرار میگیرد.

- استفاده از وسایط باربری کهنه، ترمیم شده، بی کیفیت و غیر استاندارد خسارات جبران نا پذیری را در قبال زیر بناهای سرکسازی کشور دارد. بناً استفاده از اینگونه وسایط غیر معیاری با استندرد های بین المللی هیچ کار آیی نداشته و سیستم حمل و نقل کشور را به مخاطره می اندازد.

- بار نمودن بیش از حد وسایط باربری کهنه و بی کیفیت توسط مسؤولین و تجار چالش بزرگی فراهمی سیستم حمل و نقل کشور است که مسؤولین بارچالانی ها و تجار بخاطر سود و منفعت جوئی های بیشتر

بیش از حد وزن کالا های تجارتي را افزایش میدهند که مشکلات و چالش های مخصوص خود را در بخش های مختلف سیستم ترانسپورت دارا است.

4. عدم حمایت از سکتور های خصوصی ترانسپورتی کشور:

- با گرم شدن فضای خروج نیروهای امریکائی و به رسیدن موافقتنامه عقد قرار داد امنیتی با ایالات متحده امریکا عواید شرکت های خصوصی ترانسپورتی کشور به حد اعظمی کاسته شده است، در حالیکه شرکت های بارچالانی ملیون ها دالر در این زمینه سرمایه گذاری نموده اند.

- چالش های روز افزون بیکاری در کشور.

- از اینکه تقاضا به شرکت های بارچالانی کمتر به مشاهده میرسد، تعدادی از شرکت های خصوصی بارچالانی بخاطر پرداخت بدیهی های شان وسایط باربری شانرا به فروش می رسانند.

- عدم اعتماد سرمایه داران به

آینده و فرار سرمایه ها از کشور.

- نبود رقابت سالم میان شرکت های خصوصی بارچالانی آنها را مجبور میسازد که مسوولیت همه جانبه را در قبال انتقال کالا های تجار به دوش گیرند که این خود خطر بسا بزرگ میباشد.

- کاهش مزد وسایط حمل و نقل بنا بر اساس نبود رقابت سالم میان شرکت های خصوصی بارچالانی.

- فساد اداری گمرکات و رشوه زدائی در شاهراه های کشور.

سر انجام و در نتیجه، موجودیت فساد گسترده یکی از عوامل بزرگ عدم توسعه و انکشاف سیستم ترانسپورت است که به مرور زمان باعث دلسردی، بی اعتمادی و کم توجهی جوامع بین المللی در این عرصه گردید. □

محمد حلیم ستانکزى

کارمند مدیریت عمومی عملیات بازار

نگاهی بر روند همکاری های

چین به افغانستان

ایجاد فارم مرغداری در بگرام، ایجاد سردخانه جهت نگهداری ماهی در درونته استفاده بعمل آمد.

حالا که از روابط میان افغانستان و چین حدود شصت سال می گذرد، خوشبختانه این روابط در حال حاضر در یک نقطه عطف تاریخی قرار گرفته و چنان بهبود میابد که در تاریخ نظیر نداشته است. این کشور از روند بازسازی و همکاری با افغانستان حمایت جدی نموده و خود نیز در سال های اخیر پروژه های زیادی را در افغانستان تطبیق نموده که از جمله می توان از پروژه های مانند: بازسازی شفاخانه جمهوریت در کابل، اعمار مرکز چند رسانه ای در قصر ریاست جمهوری اسلامی افغانستان، تأسیس انستیتوت ساینس و تکنالوژی معلوماتی ملی، اعمار تعمیر دیوارتمنت زبان چینی در

شیرعلی خان در سال ۱۸۶۵ میلادی تبادل اموال تجارتی میان این دو کشور صورت می گرفت. در سال ۱۹۲۲ میلادی هیئتی از جانب امیر امان الله خان به چین سفر نمود، در سال ۱۹۴۴ میلادی توافقنامه دوستی میان چین و افغانستان امضا شد که در اثر آن اولین سفیر رسمی افغانستان در چین تعیین گردید. در سال ۱۹۷۱ میلادی چوین لای صدر اعظم چین جهت استحکام بیشتر روابط میان دو کشور برای اولین بار به کابل آمد.

موسی شفیق صدراعظم وقت افغانستان مبلغ ۵۵ میلیون دالر را از چین بطور قرضه اخذ نمود، که از آن در پروژه های متعددی مانند: پروژه آبیاری ولایت پروان در سال ۱۹۶۶ میلادی، ایجاد شفاخانه قندهار، ایجاد فارم پیله وری ابریشم دارالامان در سال ۱۹۷۰ میلادی،

اگر به تاریخ روابط و همکاری های بشر دوستانه چین و افغانستان نظر اندازیم، دیده می شود که این دو کشور در طول تاریخ در ساحات سیاسی، اقتصادی و فرهنگی با هم همکاری های بی شایبه داشته است. سابقه این همه همکاری ها با راه ابریشم در قرن نهم میلادی پیوند می خورد، همچنان سه تن جهان گردان مشهور چینی بنام های سیون تسانگ، وفوتسیان و چوانگ در عهد آریانای کهن و امپراتوری کنشکا از اماکن تاریخی کشور ما مانند: کابل، بامیان، لغمان و سایر جا های تاریخی دیدن نموده است که دال بر موجودیت پیوند تاریخی و دیرینه میان افغانستان و چین می باشد.

بعداً این سلسله ملاقات ها و همکاری ها در زمان احمدشاه ابدالی تا سال ۱۷۶۰ میلادی ادامه داشته، در عهد سلطنت امیر

پوهنتون کابل، همکارۍ فنی در نګهدارۍ از مرکز چند رسانه ای در کاخ ریاست جمهوری، همکارۍ فنی جهت مراقبت از شفاخانه جمهوریت و آموزش کارمندان آن شفاخانه، تحویل دهی ۲۰ قلم جنس در اختیار دولت، بشمول اهدا ۲۴ عراده موتر به ارزش ۸۰۰ هزار دالر امریکایی به وزارت خارجه افغانستان یاد آوری نمود.

کمک های اضطراری بشر دوستانه این کشور مانند: مساعدت به آسیب دیدگان زلزله افغانستان در سال ۲۰۰۸ میلادی، مساعدت با آسیب دیدگان سیلاب ها در شمال کشور و همکارۍ با آسیب دیدگان لغزش کوه در بدخشان در سال ۲۰۱۴ را می توان نامبرد. چین ظرفیت سازی برنامه آموزش بیشتر از ۲۰۰۰ شهروند کشور ما را تمویل نموده، در ضمن اینکه ۵۰۰ بورسیه تحصیلی را به محصلین افغان مساعد می نماید و می خواهد ۳۰۰ تن متخصص کشور ما را در رشته های گوناگون بین سال های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۹ آموزش دهد.

در مورد کمک های نقدی باید گفت که این کشور مبلغ ۵۰۰ هزار دالر امریکایی را جهت برگزاری انتخابات ریاست جمهوری و شورا های ولایتی به

افغانستان همکارۍ نمود. در سال ۲۰۰۳ مبلغ ۷۵ میلیون دالر را که بطور قرضه در بخش های مختلف افغانستان داده بود آنرا به کمک بلاعوض تبدیل کرد. درین اواخر این کشور وعده همکارۍ ۳۰۰ میلیون دالر را در طی سه سال آینده به افغانستان داد که از جمله ۸۲ میلیون دالر آن امسال به دولت افغانستان تحویل داده خواهد شد، همچنان این کشور مبلغ ۲۵۴ میلیون دالر دیگر را نیز طی سال های آینده جهت آموزش محصلین افغان در اختیار دولت قرار می دهد. چین در سال جاری مبلغ ۵۰۰ میلیون یوان را در عرصه های مختلف به افغانستان کمک می کند و می خواهد تا سال های آینده این کمک ها را به مبلغ ۱.۵ میلیارد یوان افزایش دهد.

در سال های اخیر شرکت های بزرگ و مشهور چینی مانند شرکت چاینا پترول در حوزه نفتی آمو دریا، شرکت ام سی سی در معدن مس عینک لوگر سرمایه گذاری نموده اند، همچنان شرکت های چاینا ریل وی و هاوایی و زی تی ای هم در سایر بخش ها در افغانستان در حال سرمایه گذاری می باشند. در سال ها اخیر هزاران تاجر افغان در شهر های مختلف چین مانند ارومچی، یو وو و

ګوانژو مصروف کار می باشند که نقش بسیار سازنده را در توسعه اقتصادی افغانستان دارند. ■

عبدالحفیظ شاهین

منابع:

رادیوی آلمان

www.darivova.com

www.bokhdinews.af

د روسيې اقتصادي ضربه: کابوس که فرصت؟

الکساندر او ویکتور لينیک د دغه لوی څاروی پالنې سیمې خاوندان له څو کلونو راپدېخوا د څوگ غوښې یو له لویو تولیدوونکو څخه پاتې شوي دي. خو په ۲۰۱۰ زیږدیز کال کې د هغوی میراتورگ په نوم شرکت تصمیم ونیوه چې د غوښې غوښې په تولید کې هم پانگونه وکړي. دغه شرکت له استرالیا او امریکې څخه د ابردين نژاد غویان وارد کړل او د څو کلونو وروسته اوس په روسیه او ټوله اروپا په سطح د دغه ډول څاروي پالنې تر ټولو لوی مرکز

کال کې تر ۳ سلنو پورې کمښت تجربه کوي، خو هاخوا په روسیه کې د ځینو خواوو لپاره دغه کړکېچ نوي فرصتونه رامنځ ته کړي دي. د بیلگې په توگه د مسکو د سهیل لويديځ په ۴۰۰ مترۍ کې د بریانسک په سیمه کې یو لوی څاروي (غویانو) پالونکی مرکز په وروستیو کې خپل فعالیت پیل کړی دی. د دغه سیمې په ځمکو کې د لسگونو زره میښې او غویانو لپاره د انگلستان خاورې په اندازه وښانې شتون لري.

د روسيې اقتصاد په ناوړه او ټکان خوړلي حالت کې قرار لري. د اوکراین د کړکېچ له امله د لويديځوالو لخوا بندیزونه، د نفتو او ګازو د بيو د پام وړ ټیټېدل او د روبل د ارزښت کمېدل د دې وضعیت د رامنځ ته کېدو عوامل ګڼل کېږي. خو دغو فشارونو د روسيې د عام وګړو پر ژوند باندې څه اغېزه کړې ده؟

د روسيې د دولت او د پیسو د نړیوال صندوق د وړاندوینو له مخې، د دې هېواد د اقتصاد حجم په ۲۰۱۵ زیږدیز

«

ګرځېدلی دی.

تېر کال دغه مرکز هره ورځ تر ۱۰۰ غویانو پورې بازار ته وړاندې کول، خو اوس هیله من دی چې دغه شمېره تر راتلونکي کاله پورې ۱۰۰۰ غویانو ته لوړ کړي.

خو د حیرانتیا خبره دا ده چې د وروستي بندیزونو سره سره دومره چټکه او لوړه وده ناشونې ده. د لويديځوالو د بندیزونو په وړاندې د عکس العمل ښودلو لپاره د روسیې دولت د دغه هېواد په بازارونو کې د زیات شمېر بهرني توکو واردات تړلي دي او په پایله کې نن داخلي تولیدات اړ نه دي چې له بهرني ورته مالونو سره سیالي وکړي.

په همدې حال کې د روبل د ارزښت ټیټېدل هم د دې لامل شوی دی چې د روسیې د تولیداتو د پلور بیه لکه د غوښې بیه په بهرني بازارونو کې ښکته شي.

د دغه څاروي پالنې د مرکز مدیر الکساندر لینیک وايي: د تولید د دوام او د خپلو صادراتو د زیاتولو لپاره به ښه وي چې د روبل ارزښت ټیټ پاتې شي. له همدې امله بهرني بندیزونه زموږ د شرکت د ودې او ګټې لپاره اغېزناکه پرې وتي دي.

نوموړی ټینګار کوي چې دا یوازې

زموږ د اقتصادي طرحې د بریا دلیل نه و او وايي: موږ په تېرو اتو کلونو کې په دې شرکت کې زیاته پانګونه کړې ده او د دولت له ملاتړ او مرستو څخه هم برخمن یو.

الکساندر لینیک دا مني چې د روسیې د اقتصاد د ناوړه وضعیت له امله کېدای شي په بازار کې د غوښې د پېر لپاره د تقاضا اندازه لږه شي خو د روبل د ارزښت د ټیټوالي په پام کې نیولو سره هیله من دی چې دولت ورسره مرسته وکړي خو په اروپايي بازارونو کې خپلې لارې ومومي.

هغه وايي: کېدای شي دغه بندیزونه زموږ په پرتله د روسیې د حکومت لپاره هم زیات ګټوره پرې وتې وي. موږ تولیدي تخنیک او کیفیت لرو چې زموږ محصولات په اروپا کې له ورته توکو سره سیالي کوي او په ځینو برخو کې له هغوی څخه غوره دي. څه چې د روسیې لپاره منفي او د لینیک ورونو لپاره مثبت دی خو په هېواد کې نور وګړي د بندیزونو او اقتصادي ضربې فشارونه په سمه احساسوي.

لکه تاتاینا ولکوا اړه شوې ده چې خپل د کورنۍ ژوند د تېرو میاشتو له سختو شرایطو سره عیار کړي. هغه چې یوه مجرده مور ده او له خپلو دوو لسو کلونو کوچني ماشومانو سره په یوه

کوچني کور کې چې د دولت لخوا ورته د یاروسلاول ښار په شاوخوا برژینسکی په نوم په کوچني کلي کې ورکړې ده ژوند کوي.

تېر کال د عمومي خدمتونو د لګښت د کمولو د یوې برخې په توګه په ښوونځیو کې وړیا خواړه بند شول او اوس هغه د نورو کم عایده کورنیو په شان د خپلو زامنو د خوړو په برابرولو کې له ستونزو سره مخ ده.

نوموړې وايي: زما لپاره شرایط د یو کابوس په شان دي. زموږ حقوق کم شوي دي، خلک وزګاره شوي او په دې شرایطو کې حکومت د اوکراین خلکو ته مرستې رسوي. خو موږ د روسیې خلک په ډېره ناوړه وضعیت کې قرار لرو. څوک زموږ په غم کې نه دي او دغه وضعیت په رښتیا دردناکه او سپکاوی کوونکی دی. موږ خپل ځان په هغو لږو سبزیجاتو مېروو چې په کوچني بڼې کې کرو. اوس هم یو څه کچالو او سبزیجات لرو او کله کله هم مایان نیسم. هڅه کوم چې هر څه مې دلاسه کړي د خپلو زامنو لپاره برابر کړم خو هغوی له دغه کړکېچ څخه زیانمن نشي.

هغه زیاتوي: خو موږ هېڅ سپما یا اضافه پیسې نه لرو. هان نشم کولی چې د ماشومانو لپاره مې د لوبې سامان واخلم.

»

مغازې ته له تګ دمخه باید دقیق حساب وکړم او وګورم چې له شته ناخیزه بودجې څخه څومره مصرف کړم. زه لږ څه موده مخکې وزګاره شوم او اوسمهال هڅه کوم چې په هر حالت کې ځانته کار پیدا کړم. زموږ لپاره ژوند ساده نه دی.

خو د یاروسلاول په ښار کې چې یو کوچنی ښار دی او زیاتره اوسیدونکي یې د متوسطې طبقې خلک دي او د روسیې په زړه کې واقع دی د اقتصادي کړکېچ نښې نښانې په ډېر لږه اندازه په سترګو کېږي. مغازې او بازارونه فعال دي او سپړکونه له خلکو ډک دي چې په ټول ښار کې تګ راتګ کوي.

خو که دغه عام ظاهري حالت یو خوا کړو نو ګورو چې د ښار کم عایده اوسېدونکي یو بېل ډول داستان بیانوي. خلکو د روبل د ارزښت د ټیټېدو پایلې او عواقب په سمه توګه احساس کړي دي. د ځینو توکو بېي ۱۵۰ سلنو ته لوړ شوي دي او له همدا اوسه خبرداری ورکول کېږي چې په راتلونکي میاشتو کې د پړسوب کچه کېدای شي ۲۰ سلنو ته ورسېږي.

یوه ۷۹ کلنه اوسېدونکي والتینا ګولنکینا وایي: کله چې څوک لږ وي چې سپما وکړي نو یو روبل هم ارزښت لري. هغه هره ورځ له کوره وځي خو د ښار

په ځنډو او شاوخواوو کې تر ټولو ټیټ بیه لرونکي خوراکی توکي او درمل ومومي.

والتینا وایي: زه لږه یم چې نږدې یو ساعت پر پښو مزل وکړم څو یو سوداګریز مرکز ته چې یو ارزانه درملتون لري ورسېږم. ما سړ کال هېڅ مېوه خوړلې نه ده او یوازې د جشن په ورځو کې غوښه اخلم.

د متقاعدینو شاوخوا ۷۰ سلنه حقوق د کور په کرایه او د اوبو، برښنا او درملو باندې لګیږي. نو له همدې امله کولی شي یوازې شاوخوا دوه ډالره پر خوړو باندې ولګوي. نوموړې نه مېړه لري نه زوی چې په دې برخه کې ورسره مرسته وکړي.

والتینا وایي چې زړه یې تېر دوران پسې تنګ شوی دی، هغه زیاتوي: زه هیله لرم چې د کمونیست ګوند دې بېرته په واک ورسېږي. په هغه دوران کې لږ تر لږه عدالت شتون درلود. د شوروي اتحاد په دوران کې چا چې ښه کار کاوه؛ ښه او هوسا ژوند یې درلوده، خو نن ورځ دغه نظم شتون نلري. ما ټول عمر په یوه کارخانه کې کار کړی او دا مې هیله وه چې د تقاعد په دوران کې وکړی شم هوسا ژوند ولرم، خو اوس زما لپاره د ژوند ورځې ډېرې ګرانې شوي دي.

که څه هم د روسیې د هوسا طبقې خلک اوس هم د ښه ژوند لپاره کافي پیسې لري خو ښکاره ده چې د اقتصادي شرایطو خرابېدل پر هغوی هم اغېزه کړې ده.

د یوه تصدي مدیر الننا یورګنوا وایي، اوس د لوکس او ښکلي کورونو پېر او پلور ډېر وخت نیسي. هغه داسې وایي: د ګرانو ملکیتونو او جایدادو د پام وړ پېرودونکي د نفتو او د انرژي صنعت خاوندان او یا هم لوړ چارواکي دي او په څرګنده ګورو چې هغوی هم په روانو شرایطو کې د ملکیتونو پېرلو ته زړه نه ښه کوي.

له الننا سره مې د مسکو د لویدیځ سیمې د لوکسې ساحې د یو مجلله کور په مرکزي تالار کې لیدنه وکړه چې د څو کلونو راهیسې پر پلور ایښودل شوې ده او سره له دې چې د کور بیه له ۳۵ ملیونو څخه ۱۹ ملیونو ته راټیټه شوې ده، بیا هم څوک نه پېري.

هغه وایي چې د هوسا طبقې خلک د روسیې د اقتصادي وضعیت په هکله هومره اندېښمنه نه دي. □

بي بي سي

ژباړونکی: مسعود ودان

د افغانستان د بانکداری قانون

د متولي انتصاب

اوه شپېتمه ماده:

(۱) د دې قانون د شپږ شپېتمې مادې په (۲) فقره کې د درج شوي حالت د تحقق په صورت کې، د د افغانستان بانک د دې قانون د شپږ پنځوسمې مادې د حکم مطابق، کولای شي د بانک د پوړونو د پر وخت نه ورکړې په دلیل، د نوموړي بانک لپاره یو متولي انتصاب کړي.

(۲) د دې مادې په (۱) فقره کې درج شوی متولي له انتصاب وروسته، د دې قانون د شپږ پنځوسمې مادې د حکم مطابق اجراءات کوي، د هغه په هکله د دې قانون په اووه پنځوسمه ماده کې درج شوي حکم د تطبیق وړ نه دی.

(۳) د متولي د انتصاب په اړه د د افغانستان بانک تصمیم، د کمېسیون لخوا بیا نه شي کتل کېدی.

د غوښتنلیک د رد دلیونه

اته شپېتمه ماده:

(۱) کمېسیون د بانک پر خلاف د ورشکستګۍ د اقداماتو د پیلولو لپاره د غوښتنلیک د ثبت په صورت کې، د د افغانستان بانک، نور غوښتنلیک ورکونکي او اړوند متولي د غوښتنلیک د علني څیړنې په منظور رابولي. په

استثنایي حالاتو کې څیړنه په سري ډول صورت موندلې شي. څیړنه د غوښتنلیک له ثبت دوه ورځې وروسته پیل کېږي.

(۲) د د افغانستان بانک لخوا د غوښتنلیک د ثبت په صورت کې څیړنه د یوې اوونۍ په ترڅ کې او په هغه صورت کې چې ثبت د دائنو او اعتبار ورکونکو لخوا صورت موندلې وي، څیړنه د دوو اوونیو په ترڅ کې پای ته رسېږي. د څیړنې په پای کې کمېسیون کولای شي غوښتنلیک رد یا قبول کړي.

د غوښتنلیک د رد دلایل

نهه شپېتمه ماده:

(۱) د یوه بانک پر خلاف د ورشکستګۍ د اقداماتو د پیلولو لپاره غوښتنلیک تر دغو شرایطو لاندې د کمېسیون لخوا ردېږي:

۱- قانون له حکمونو سره د غوښتنلیک نه مطابقت.

۲- د دې مادې په (۲) فقرې د درج شوې د حکمونو په پام نیولو سره د د افغانستان بانک نه موافقه.

(۲) په هغه صورت کې چې غوښتنلیک د بانک د دائنو په واسطه ثبت شوی وي، د د افغانستان بانک

کولای شي یوازې په لاندې مواردو کې له غوښتنلیک سره مخالفت وکړي:

۱- په هغه صورت کې چې د د افغانستان بانک متیقن شي چې د بانک د ورشکستګۍ د پیل د اقداماتو لپاره قانوني دلایل وجود نلري، کمېسیون کولای شي له خپل تصمیم څخه په ملا تر کې، د بانک د مالي تصدیق د رپوتونو په شمول مدارک له د افغانستان بانک څخه وغواړي.

۲- په هغه صورت کې چې د د افغانستان بانک کمېسیون ته ثابته کړي چې د د افغانستان بانک ته د ورشکستګۍ د اقداماتو لپاره د غوښتنلیک له وړاندې کولو د مخه، د نظر وړ بانکي جواز لغوه شوی دی او د انحلال لپاره یې متولې انتصاب شوی دی.

۳- په هغه صورت کې چې د د افغانستان بانک د بانکداری د سیستم د ثبات او ګټو لپاره د بانک د بیا رغوني منظوري، له جمهور رئیس څخه واخلي او د دې قانون د یو شپېتمې مادې حکم مطابق یې کمېسیون ته وړاندې کړي. ■

د نړۍ اقتصادي خبرونه

د پاکستان کراچی د نړۍ تر ټولو ارزانه ښار بلل شوی

کراچی په ۲۰۱۱ او ۲۰۱۲ کلونو کې هم د نړۍ ارزانه ښار بلل شوی و. د اکنومیسټ مجلې انټلجینس یونټ (EIU) څېړنه ښيي، چې سنگاپور لا هم د نړۍ تر ټولو گران بیه ښار حیثیت پر خپل ځای ساتلی دی.

د تېر کال پرته د نړۍ پنځه تر ټولو گران بیه ښارونه لا هم پر خپل مقام پاتې دي چې په ترتیب سره پاریس، اوسلو، زیوریچ او سلېني دي.

د ای ای یو څېړنه د نړۍ ۱۳۳ ښارونه سره پرته کوي او نیویارک یې د بیو لوړوالي او ټیټوالي بنسټ ګڼي.

دوی د خوړو، کالیو او اولیه خدمتونو په ګډون له ۱۶۰ ډېر خدمتونه او تولیدات سره پرته کوي.

سنگاپور د اړتیا وړ لومړنیو خدمتونو برخه کې د نیویارک پرته ۱۱ سلنه زیات گران بیه بلل شوی دی.

د دغه مرکز په وینا له سول سره یو ځای سنگاپور د کالیو بیو برخه کې د نړۍ تر ټولو گران بیه ښار دی، چې وایي د نیویارک پر تله پکې کالي ۵۰ سلنه زیات په لوړه بیه پلورل کېدل.

سنگاپور کې د استحقاق سسټم جواز وایي د ګاډو په بیو کې له اړتیا ډېر او پام وړ زیاتوالی راوستی، چې وایي سنگاپور کې یې د ټرانسپورټ لګښتونه د نیویارک پرته درې برابره ډېر کړي دي.

سنگاپور د اړتیا وړ لومړنیو خدمتونو برخه کې د نیویارک پرته ۱۱ سلنه زیات گران بیه بلل شوی دی.

دغه معلومات چې د سروې لپاره چمتو شوي داسې ډیزاین شوي، چې وایي د مېشتېدونکو او سفر کونکو سوداګرو لپاره به د بیا ځای پر ځای کېدو او اوسېدو لګښت معلومولو لپاره په انلاین بڼه کارېږي.

د اکنامیسټ رپوټ کې بیا ۲۰۱۵ کال

لپاره د پاکستان کراچی ښار د نړۍ تر ټولو ارزانه ښار بلل شوی دی.

له کراچی وروسته د ارزانه ښارونو په نوملړ کې د هند بنگلور، د وینزویلا کاراکاس او بیا هم د هند ممبې او جنایي ښارونه شامل دي.

سرچینه: بی بی سی

یونان با کشورهای حوزه یورو به توافق رسید

یونان و کشورهای حوزه یورو بر سر تمدید مهلت بازپرداخت قرضه های آن کشور به توافق رسیده‌اند.

مذاکرات برای رسیدن به این توافق در بروکسل انجام شد و در جریان آن، وزیران اقتصاد و خزانه کشورهای حوزه یورو موافقت کردند که فرصت یونان را برای بازپرداخت قرضه هایش چهار ماه دیگر تمدید کنند.

وزیر اقتصاد هالند که ریاست هیئت اروپایی را در مذاکره با یونان به عهده داشت، گفت که یونان بار دیگر بر

«

تعهداتش در قبال تمام بدهی‌هایی که دارد، تاکید کرده است.

یانیس واروفاکیس وزیر اقتصاد یونان گفت روز و شب کار خواهد کرد تا فهرست اصلاحات به زود ترین فرصت آماده شود.

او افزود که یونان در جریان گفتگوها از تهدید یا بلوف استفاده نکرده: "این دوره چهار ماهه فرصتی برای بازسازی روابط تازه با اروپا و صندوق بین المللی پول خواهد بود."

دولت یونان با خطر از دست دادن منابع مالی خود روبه‌رو بود و گفته می‌شود که اگر توافقی حاصل نمی‌شد، به احتمال زیاد در ماه میلادی آینده یونان پولی برای هزینه کردن در اختیار نداشت.

این توافق، فرصت تازه ای نیز برای دولت جدید یونان فراهم می‌کند تا برای توافق‌هایی بلندمدت‌تر با کشورهای حوزه یورو وارد مذاکره شود.

یونان در پی تمدیدی شش ماهه بود، اما

اروپا با تمدید چهار ماهه موافقت کرد. این خبر باعث رشد قابل توجهی بازارهای سهام نیویورک شد و ارزش یورو هم ۰.۳ درصد در برابر دالر رشد کرد و به بیش از یک دالر و ۱۴ سنت رسید

منبع خبر: صدای امریکا

'د پاکستان کراچی د نړۍ تر ټولو ارزانه ښار بلل شوی'

د اکانومیست مجلې انټلجینس یونټ (EIU) څېړنه ښيي، چې سنگاپور لا هم د نړۍ تر ټولو گران بیه ښار حیثیت پر خپل ځای ساتلی دی.

د تېر کال پرتله د نړۍ پنځه تر ټولو گران بیه ښارونه لا هم پر خپل مقام پاتې دي، چې په ترتیب سره پاریس، اوسلو، زیوریچ او سلېني دي.

د اي ای یو څېړنه د نړۍ ۱۳۳ ښارونه سره پرتله کوي او نیویارک یې د بیو لوړوالي او ټیټوالي بنسټ گڼي.

دوی د خوړو، کالو او اولیه خدمتونو

په گډون له ۱۶۰ ډېر خدمتونه او تولیدات سره پرتله کوي.

سنگاپور د اړتیا وړ لومړنیو خدمتونو برخه کې د نیویارک پرتله ۱۱ سلنه زیات گران بیه بلل شوی دی.

د دغه مرکز په وینا له سوول سره یو ځای سنگاپور د کالو بیو برخه کې د نړۍ تر ټولو گران بیه ښار دی، چې وایي د نیویارک پر تله پکې کالي ۵۰ سلنه زیات په لوړه بیه پلورل کېدل.

سنگاپور کې د استحقاق سسټم جواز وایي د گډو په بیو کې له اړتیا ډېر او پام وړ زیاتوالی راوستی، چې وایي سنگاپور کې یې د ټرانسپورټ لگښتونه د نیویارک پرتله درې برابره ډېر کړي دي. □

متصدی صفحه راضیه کشتگر

عوامل تعیین کننده نرخ طلا در سال ۲۰۱۵

طلا در کنار نفت، از جمله محصولات استراتژیک در بازارهای بین المللی محسوب می شود که همیشه توجه سرمایه گذاران را به خود معطوف داشته است.

طلا به ارزش ذاتی، فساد ناپذیری، برخورداری از مقبولیت، قدرت نقد شوندگی و مصارف نگهداری پایین از اهمیت بالایی برخوردار است تا جاییکه طلا پیشرفته ترین پول کالایی در جوامع مختلف بوده و یکی از پشتوانه های اصلی همه ارزهاست.

در این ارتباط کشورها هنگام رکود اقتصادی با استفاده از سیاست های پولی و مالی انبساطی جهت دستیابی به تثبیت اقتصادی یا خروج از رکود اقتصادی متوسل می شوند، این سیاست ها علاوه بر تأثیرگذاری بر بخش های حقیقی

اقتصاد، بر ارزش پول کشور در مقابل سایر ارزها نیز تأثیر می گذارد و می توان گفت با اتخاذ اینگونه سیاست ها که بر تغییرات ارزش پول کشورها تأثیر می گذارد بر قیمت طلا و نفت نیز تأثیرگذار است. قیمت طلا نیز مانند هر کالای دیگری تحت تأثیر روند عرضه و تقاضا می باشد. لیکن با توجه به اینکه طلا یک کالای بسیار حساس و استراتژیک است، عوامل زیادی بر میزان عرضه و تقاضا وجود دارد. مهم ترین عامل اثرگذار، علاوه بر عوامل دخیل در بهای تمام شد تولید، شامل تغییرات ارزش دالر و ذخایر ارزی، تغییرات نرخ بهره بانکی، تورم جهانی، تغییرات قیمت جهانی نفت و وقایع جغرافیایی-سیاسی است.

ارزش دالر: با توجه به اینکه

قیمت گذاری طلا در بازارهای جهانی بر مبنای ارز جهانی؛ یعنی دالر صورت می گیرد، تغییرات ارزش دالر مهمترین عامل تأثیرگذار بر قیمت طلا است. در حال حاضر، با توجه به تأثیرگذاری اقتصاد ایالات متحده آمریکا بر اقتصاد جهانی، کاهش ارزش پول این کشور به معنی تضعیف اقتصاد جهانی است. در نتیجه ارزش طلا به عنوان وسیله حفظ ارزش بر حسب تمام ارزها افزایش می یابد. همچنین، کاهش ارزش دالر باعث کاهش ارزش دارایی های دالری می شود، لذا برای حفظ ارزش دارایی ها باید به صدد جایگزینی مناسب مانند طلا اندیشید.

نرخ بهره بانکی: نرخ بهره بانکی یعنی بیانگر میزان سود بدون ریسک قابل پرداخت به سپرده های بانکی مردم

میباشد. در شرایط فعلی اکثر کشورها بخصوص ایالات متحده امریکا، جاپان و تعدادی از کشورهای اروپایی برای بقا در رده های رقابت جهانی و تلاش در جهت بهبود اقتصادی کشورشان، نرخ بهره خود را در حد صفر نگه میدارند، لذا در این شرایط تمایل افراد به سپرده گذاری کاهش یافته و در مقابل تلاش به خرید و نگهداری طلا که از ثبات مناسبی برخوردار است، افزایش می یابد. این کاهش نرخ به خصوص در امریکا که ارز آن به عنوان ارز جهانی مطرح است به شدت قیمت طلا را حمایت می کند.

تورم: روند تاریخی قیمت طلا و تورم جهانی، نشان دهنده ارتباط مستقیم میان طلا و نفت است. کارشناسان به این باورند که نفت و طلا هر دو از کالاهای کمیاب و استراتژیک و رابطه نزدیکی با تورم بین المللی دارند.

وقایع جغرافیایی- سیاسی: طلا کالای منتخب در وقوع تنشجات سیاسی است. وقتی که افزایش تنشج سیاسی و نظامی بین کشورها واقع میشود آنگاه سرمایه گذاران به خرید طلا و دیگر فلزات گرانبها می پردازند تا سرمایه خود را حفظ کنند.

در این اواخر بازار جهانی طلا روند صعودی داشته و انتظار می رود که قیمت طلا در همین سال نیز روند صعودی داشته باشد. بنابر دلایل احتمال افزایش قیمت طلا بسیاری از کارشناسان ۲۰۱۵ را سال طلایی برای بازار طلا دانسته اند. این کارشناسان با توجه به تعدادی از کشور های یورو و تحریم های غرب بالای روسیه، جنگ های داخلی در تعدادی از کشور های نفت خیز عربی، بحران اقتصادی و اقتصاد رو به رشد چین و ایالات متحده امریکا، افزایش شدید قیمت طلا را طی این سال پیش بینی کرده اند. در عین حال انتظار میرود که اقتصاد کشورهای اروپایی که حرکت مطمینی به سمت احیا نداشته است. با افزایش نگرانی ها نسبت به اوضاع اقتصادی کشور های حوزه یورو و خودداری بیش از پیش سرمایه داران از سرمایه گذاری در بورس ها به نظر می رسد سرمایه ها به سمت بازار طلا گسیل خواهد شد. ارز کشورهای صادر کننده مواد خام در فعالیت بازارهای ایالات متحده با کاهش مواجه خواهد بود، علت این موضوع را انتشار آمارهای از اقتصاد

ایالات متحده امریکا که موجب کاهش ریسک پذیری در بازار خواهد شد تشکیل میدهد. شاخص های سهام Dow وضعیت بهتری نخواهد داشت و تأثیرات آن بالای ارز کشورهای صادرکننده مواد خام نیز شدید می باشد. با توجه به پیشبینی روند صعودی و آرام طلا طی سال ۲۰۱۵ و افزایش نرخ بیکاری در ایالات متحده امریکا، کاهش نرخ دالر امریکا، در نتیجه بازار طلا به روند صعودی و آرام خود در سال پیشرو و تعداد معاملات آن نیز به دلیل وضعیت سیاسی - نظامی اندک خواهد بود. بنابراین انتظار می رود که قیمت طلا نه تنها در سال پیشرو، بلکه در چند سال آینده نیز بر اساس روند مذکور افزایش داشته باشد. □

بایانی

منابع: دنیای اقتصاد

اقتصاد ملی چاپ معینیت تعلیمات

تخنیک و مسلکی وزارت معارف

مبانی علم اقتصاد نوشته دولتشاهی

کتاب پول و کریدت

www.iranbourseonline.com

www.asemoonline.com/

economy

فرار سرمایه و راهکار های جلوگیری از آن در افغانستان

حسب الله ذکی
کارمند د افغانستان بانک

پیمان استریژیک میان افغانستان و ایالات متحده امریکا، خروج عساکر خارجی در سال ۲۰۱۴، انتقال قدرت سیاسی از یک دولت منتخب بر دولت منتخب بعدی، انتقال مسوولیت های امنیتی از نیروی های بین المللی به نیروی های امنیتی افغانستان، فساد اداری، نبود بستر امن برای سرمایه گذاران، کمبود نیروی تخصصی و فنی، کمبود و نبود پالیسی های کارا برای تشویق سرمایه

سرمایه خصوصی و دولتی را شامل می شود، پس فرار سرمایه جزوی از جریان خروج سرمایه است. ب) فرار سرمایه عبارت از انتقال غیرقانونی سرمایه به خارج از مرزهاست و این مفهوم با عبارت صادرات سرمایه متفاوت است. زیرا صادرات سرمایه با توجه به مفاد قانونی کشور انجام می شود، بنابراین صادرات سرمایه یک پدیده عادی اقتصادی ولی فرار سرمایه یک پدیده غیرعادی می باشد. در تعریف دیگر فرار سرمایه: شامل همه جریانات خروج سرمایه خصوصی از کشورهای در حال توسعه می باشد.

با توجه به تعاریف فوق فرار سرمایه از افغانستان در شرایط فعلی به حیث مشکل حاد اقتصادی تحلیل می گردد. فرار سرمایه ناشی از سه علل ذیل می باشد: علت اقتصادی فرار سرمایه، علت سیاسی فرار سرمایه، بناً مسایل ذیل باعث فرار سرمایه از افغانستان گردیده است: چگونگی امضاء

سرمایه و سرمایه گذاری ها در پهلوی منابع طبیعی (زمین) و تکنالوژی عامل عمده و مهم رشد و توسعه اقتصادی کشور ها محسوب میشود. افغانستان در صف کشور های رو به توسعه نیازمند سرمایه برای تامین مالی سرمایه گذاری ها میباشد. اما قرار معلومات احصایی روند سرمایه گذاری ها در افغانستان در این چند سال اخیر نظر به یک سلسله مشکلات امنیتی، سیاسی و اقتصادی سیر نزولی را بخود گرفته است. که این مسئله، سکوت سرمایه گذاری ها و یا هم فرار سرمایه را از افغانستان بازگو میکند و به حیث چالش جدی برای اقتصاد افغانستان بررسی میشود مطرح بحث است.

تعاریف گوناگونی از فرار سرمایه ها صورت گرفته است بناً در این قسمت سه تعریف مهم به تحلیل گرفته میشود: الف) فرار سرمایه کلیه جریانات خروج سرمایه خصوصی را شامل می شود ولی خروج سرمایه، کلیه جریانات خروج

امیدوارم حکومت افغانستان با آن توجه جدی نماید.

۱. انجام تحقیقات لازم بر مشکلات سرمایه گذاران و طرح پالیسی جامع و کاربردی برای تشویق سرمایه گذاری ها

۲. اولویت بند سکتورهای که در آن ها زمینه بیشتر رشد و بلند بردن استخدام موجود است

۳. تأسیس بانک های دولتی غرض فراهم ساختن قرضه های طویل المدت برای سکتورهای صنعت، زراعت، ساختمان و غیره

۴. ایجاد صندوق مالی برای طرح های سرمایه گذاری در کشور

۵. تأسیس و ایجاد شرکت های بیمه برای تضمین سرمایه گذاری ها و جلوگیری از خطرات

۶. حمایت صنایع داخلی و جلوگیری از سیاست های دمپنگ کشور های همسایه

۷. ایجاد ثبات اقتصادی از طریق سیاست های مالی و پولی

۸. مبارزه جدی با فساد اداری و اصلاح قوانین دست و پا گیر.

۹. تسهیلات در قسمت دسترسی به زمین، برق و غیره

۱۰. تامین امنیت مالی و جانی سرمایه گذاران

۱۱. استفاده از تجارب کشور های دیگر که سرمایه گذاری ها را به کشور شان جذب نموده اند. مانند مالیزیا، سنگاپور و ارجنتاین و سایر کشور ها. □

افغانستان نظر به فرصت های طلایی و محیط مناسبی که برای سرمایه گذاری های داخلی و خارجی در کشور وجود داشت همچنان مطابق ماده دهم قانون اساسی کشور "دولت سرمایه گذاری ها و تشبثات خصوصی را مبتنی بر نظام اقتصاد بازار، مطابق به احکام قانون، تشویق، حمایت و مصونیت آن ها را تضمین می نماید". همچنان مطابق ماده سیزدهم "دولت برای انکشاف صنایع، رشد تولید، ارتقای سطح زندگی مردم و حمایت از فعالیت های پیشه وران، پروگرام های موثر را طرح و تطبیق می نماید". حکومت افغانستان پالیسی های تشویقی و حمایتی را طرح و به اجراء می گذاشتند تا از یک طرف از فرار سرمایه جلوگیری میشد و کشور به این مشکلات دچار نمیشد. و از طرف دیگر باعث جلب و جذب سرمایه گذاری های ممد برای رشد و توسعه اقتصادی کشور میگردد.

نتیجه گیری کلی که با در نظر داشت ارقام و شواهد فوق طی چند سال اخیر صورت میگیرد اینست که؛ فرار سرمایه تاثیرات بلند مدت و کوتاه مدت را بر اقتصاد افغانستان وارد نموده، و فرار سرمایه ها باعث نوسانات نرخ اسعار، تشدید تورم، افزایش نرخ تکتانه، کاهش سود، کاهش سرمایه گذاری کاهش سطح استخدام و افزایش بیکاری، کاهش رشد اقتصادی و ایجاد کسر بودجه ملی و کسر بیلانس تجارت افغانستان گردیده است. در این قسمت چند راهکار مهم را ارائه میکنم.

گذاری ها، مشکلات موجود در قوانین، نبود زیرساخت ها و زیربناء های لازم برای سرمایه گذاری ها مانند زمین، برق، سرک و غیره... همه موارد اند که روند سرمایه گذاری در کشور را به کنندی مواجه ساخته است.

فرار سرمایه تاثیرات کوتاه مدت و بلند مدت را در اقتصاد وارد می نماید. در صورت عدم اتخاذ سیاستهای درست و موثر اقتصادی در جهت کنترل آن، وضعیت متغیرهای اقتصادی را بدتر خواهد نمود. طبق ارقام و گزارشات احصاییوی بانک مرکزی، اداره احصاییه، اداره حمایت از سرمایه گذاری افغانستان، مجموع سرمایه گذاری ها از سال ۲۰۰۳ تا ربع اول ۲۰۱۳ مبلغ ۵۵۵۲ میلیارد دالر امریکایی، سرمایه گذاری های فوق طی این مدت دارای فراز و نشیب های زیادی میباشد. نرخ اسعار نیز طی این سال ها بین ۴۸ تا ۵۵ افغانی فی دالر نوسان داشته، سطح تورم (انفلاسیون) تا سال ۲۰۱۰ بین ۲۶.۶ و ۱۶.۶۲ فیصد قرار داشته، رشد تولیدات ناخالص واقعی نیز در این مدت بین ۲۸.۶ و ۵.۷ فیصد نوسان داشته، میزان بیکاری نیز از سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۳ از ۲۷ درصد به ۳۴ درصد افزایش یافته، نرخ تکتانه بین ۱۲ تا ۲۰ درصد، کسر بیلانس تجارت در حدود ۹۶ درصد گزارش داده شده است.

تحلیلی که از وضعیت سرمایه گذاری ها طی چند سال اخیر صورت گرفت، و مشکلاتیکه در نتیجه آن بر اقتصاد کشور وارد گردیده نیاز بود تا دولتمردان

نگاه استراتژیک حکومت نوین به ظرفیت‌های کشور

فیض الله فرهمند

تیم لیدر ارشد اداره ناظر کل د افغانستان بانک

اما اکنون حکومت وحدت ملی از یک سو با درک و درایت از میزان کارایی و بازدهی چنان ظرفیت‌ها و از سوی دیگر با همسان سازی و توانایی‌های کشور با کشورهای منطقه و جهان، گام‌های جدی و از پیش مشخص شده‌ای را در این مسیر بر می‌دارند. سفر جلال‌تصاب رئیس‌جمهور افغانستان و هیئت همراهش به چین دقیقاً با راهبردی از سوی رئیس‌جمهور کشور قابل تحلیل است. با توجه به این که افغانستان کشور فقیری است و به تنهایی قادر به بهره‌برداری و استفاده از مزایای طبیعی و خدا دادی اش نیست، جلب و جذب همکاری‌های استراتژیک کشورهای بیرونی به ویژه کشورهای منطقه‌ای در این راستا منطقی‌ترین راهبرد ممکن به شمار می‌رود. چنین امروز یکی از اقتصادهای بزرگ جهان به شمار می‌آید.

مهم جهان کنونی و به ویژه محدوده بزرگ آسیا و اروپای کنونی را در بر می‌گرفت. بخش زیادی از تعاملات، داد و ستدها و معاملات تجاری جهان از این جاده انجام می‌پذیرفت. اما قرن هاست که جز نام از آن برای افغانستان چیزی دیگر باقی نمانده است. تهاجم کشورهای بیرونی، استعمار انگلیس و اتحاد جماهیر شوروی با درک و دریافت دقیق از وجود و میزان چنین جایگاهی قابل تحلیل می‌باشد. بر اساس تیوری مکیندر، قلب زمین که به باور وی در جوار روسیه ی کنونی قرار داشت، درست از مسیر افغانستان می‌گذشت که حداقل در بحث تجارت، مزیت برجسته و غیر قابل انکار به شمار می‌رفت.

به نظر می‌رسد که یکی از مهم‌ترین گام‌های دولت نوین، ایجاد کارگاه‌های تحقیقاتی و پژوهشی برای بازیافت و باز تولید ظرفیت‌های گذشته و کنونی کشور باشد. با توجه به پیشرفت تکنالوژی و فناوری امروزه اهمیت چنین ظرفیت‌ها و توانایی‌ها برای ارتقای منزلت کشورها غیر قابل انکار و غیر قابل اغماض است. اما همان سان که دیده شد و تجربه گردید، پروژه‌های تحقیقاتی و بنیادی برای رهایی چنین داشته‌هایی در سیزده سال گذشته آن چنان که انتظار میرفت، محسوس و قابل مشاهده نبود.

توسعه در جوامع کنونی مستلزم چشم انداز روشن و دید استراتژیک است که توان تحلیل و تبیین پدیده‌ها و ظرفیت‌های موجود را داشته و آنرا به کانون مرکزی عمل تبدیل نماید. آگاهی از آنچه در یک جامعه وجود دارد و درک توانایی‌ها و راه‌های استفاده از آن خود مهمترین و اساسی‌ترین گام برای ساختن یک جامعه و تقرب به ارزش‌های ترقی بنیاد به شمار می‌رود. از اینرو کشورهای زمانی می‌توانند، بر بحران‌ها و چالش‌ها غلبه نمایند که ظرفیت‌های موجود و بالقوه را به خوبی شناسایی و دسته‌بندی کنند.

افغانستان یکی از کشورهایی است که دارای ظرفیت‌های بالقوه و توانایی‌های زیادی است. این توانایی‌ها و ظرفیت‌ها بیش از آن که مرکز عمل و توجه سیاست‌گذاران داخلی قرار گیرند، به واسطه کشورهای دیگر درک و مورد بهره‌برداری قرار گرفته است که تا کنون در تاریخ سیاسی کشور هیچ تلاشی برای دریافت چنین پتانسیل‌ها توسط رهبران کشور صورت نگرفته است. افغانستان در تاریخ گذشته اش، نقش کانون مهم تجارت و فرهنگی را بازی کرده است. جاده ابریشم یکی از مهم‌ترین و مرکزی‌ترین مسیرهای حمل و نقل و تجارت در زمان گذشته بوده که از متن این جغرافیا گذشته است. آن زمان جاده ابریشم جزوی راه‌های

رود که از لحاظ جغرافیایی به افغانستان نزدیک است که این خود مزیت بزرگی در عرصه تجارت بشمار میرود و آن کشور قادر است تا در افغانستان سرمایه گذاری های بزرگ انجام دهد و از لحاظ میزان توان تجاری و صنعتی می تواند پروژه های دراز مدت و پرهزینه را در این کشور بنیان نهد. از سوی دیگر چین در گذشته تاریخی نیز مقصد اصلی راه تجاری جاده ابریشم بوده است. این کشور مصمم است تا دوباره نقش پر رنگی را از مسیر افغانستان و تبدیل این کشور را به کانون تجارت جهانی و منطقه ای روی دست گیرد. این امریست که دولت مردان افغانستان در پی تحقق آن اند و سفر رئیس جمهور به چین نیز حاکی از عزم جدی دولت برای تحقق چنین ایده ای است.

زعمای پیشین در بیشتر موارد با تصامیم آنی و غیرمدون و از پیش طراحی نشده، اندکی نیز برای حصول به اهداف ملی و منافع علیای کشور تقرب نیافتند. نهادینه کردن رویکرد تحقیق محوری و پژوهش گرایی آن چنان که اکنون از

سوی رئیس جمهور مطرح و مورد تعقیب قرار می گیرد، امری است که افغانستان عمیقاً بدان نیازمند است. افغانستان تاکنون نه به خاطر نداشتن سرمایه لازم و نیروی کاری فنی به سمت توسعه و ارتقا باز مانده است، بلکه بیشتر به دلیل عدم اراده جدی برای بررسی ظرفیت های موجود از دست یابی به پیشرفت باز مانده است. امروز کشورهای زیادی اند که در داشتن ظرفیت های بالقوه به مراتب از افغانستان در درجه پایینتر قرار دارند، اما با درایت و کاردانی و مدیریت سرمایه های خارجی و بسترسازی آن در داخل کشور شان بکار انداخته و به قله های بلند پیشرفت نایل گردیده اند. یک اصل بسیار مهم توسعه کنونی این است که لازم نیست برای توسعه کشوری حتماً همه گزینه ها و ظرفیت های لازم را داشته باشید، بلکه کافی است از میزان داشته ها و توانایی های دستداشته استفاده درست کرد و در تعامل با سایر کشورهای که آنها نیز خود به تنهایی از داشتن تمام ظرفیت ها محروم اند، مسیر

لازم را طی کرد.

با شکل گیری و روی کار آمدن حکومت وحدت ملی، برنامه ها و طرح های استراتژیک آماده و روز به روز عملی میگردد که کشور به سمت بهبود در حرکت است. سفر های خارجی مقامات کنونی کشور نیز سنجیده شده و با نیازها و مطالبات توسعه طلبانه مردم و آینده کشور همسو و هماهنگ است؛ این امر به نوبه خود حد اقل قابل تمجید است که باید برای تطبیق آن گام های جدی و برگشت ناپذیر برداشته شود. آرزوی رود همان گونه که واقع گرایی می گوید، چراغ راهنمای سیاست خارجی حکومت نوین "منافع ملی" کشور باشد و رهبران نظام کنونی کشور چنین راهبردی را در دستور کار اصلی و برنامه های خویش قرار دهند؛ تا دیگر بیش از این کشور به سمت فقر و بی ثباتی پیش نرود. □

منابع: Daily Afghanistan

Govt. Strategies and planning.

بزرگترین اقتصاد جهان؟ چین یا امریکا؟

بانک جهانی تصریح می‌دارد که در سال ۲۰۱۳ با داشتن ۱۶.۸ تریلیون دلار تولیدات ناخالص داخلی در مقام نخست و چین با ۹.۱۸ تریلیون در مقام دوم قرار داشت. با این حال گزارشات تازه حاکی از آنست که چین تا پایان سال ۲۰۱۵ به اقتصاد اول جهان تبدیل شود. سطح زندگی مردم و اقتصاد خانواده در این کشور کاملاً به سطح بالا ارتقا خواهد نمود.

مردم چین به این باوراند که برای اکثر چینی‌ها بهبود کیفیت زندگی توأم با مواد غذایی، آب و هوای مصون و صحتی به مراتب اهمیت بیشتر از این دارد که اقتصاد چین در جهان اول باشد، زیرا تا حال در قسمت بهبود زندگی مردم در این کشور مشکلات موجود است. اگر چه در سال ۲۰۱۱ صندوق بین‌المللی پول پیش‌بینی نموده بود که امکان «

سال ۱۸۷۲ اقتصاد بریتانیا را پشت سر گذاشت. صندوق بین‌المللی پول در همین سال تازه‌ترین آمار و ارقام را به نشر سپرد که چین را پر قدرت‌ترین کشور اقتصاد در جهان معرفی نمود. چین رشد، تولید ناخالص داخلی خود را ۲۰ درصد نسبت به سال ۲۰۱۲ افزایش داده است که در میان ۱۰ کشور با بالاترین نرخ رشد تولید ناخالص داخلی، نرخ رشد چین با هیچ کشور دیگر در این فهرست قابل مقایسه نیست، بریتانیا در این لست در رده دهم قرار دارد. تولید ناخالص داخلی چین در حال حاضر اضافه از ۱۴.۴ تریلیون یورو و از ایالات متحده امریکا ۱۴ تریلیون دلار اعلام گردیده است.

کارشناسان اقتصادی به این باوراند که با توجه به میزان توسعه صنعتی چین، این روند در درازمدت پایدار خواهد بود.

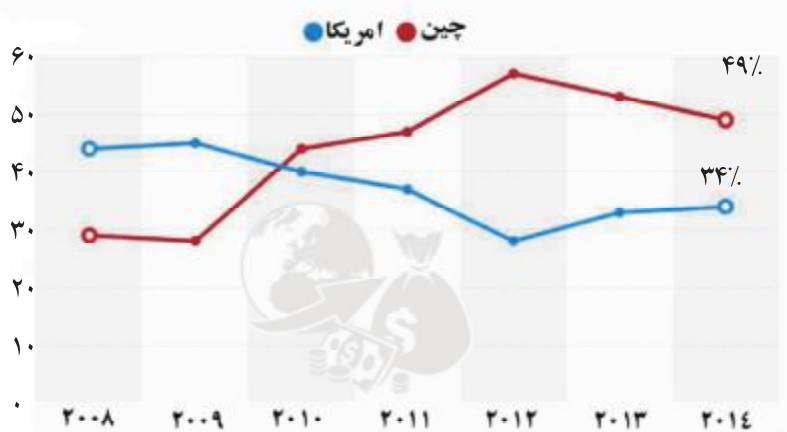
ایالات متحده امریکا بیشتر از یک صد سال میشود که مقام نخست اقتصاد جهان را دارد، اما به نظر میرسد که این مقام را چین به خود اختصاص خواهد داد، طبق سروی تخمینی صندوق بین‌المللی پول در سال ۲۰۱۴ بنابر اهرم برابری قدرت خرید و مصارف زندگی، ارزش اقتصاد چین معادل به ۱۷.۶ تریلیون دلار و ارزش اقتصاد ایالات متحده امریکا ۱۷.۴ تریلیون دلار را نشان میدهد که در این قسمت، چین اندکی پیشی را اختیار نموده است. باید گفت که چین در چند دهه اخیر در زمینه‌های اقتصادی و روابط بین‌المللی پیشرفت چشمگیر نموده است، این مسئله جایگاه بین‌المللی امریکا را با مشکل نفوذ استراتژیک در مناطق آسیایی مواجه کرده است. قدرت اقتصادی ایالات متحده امریکا در

امریکا نیز منافع بسیار زیادی در تجارت با چین دارد. رشد صادرات امریکا به چین دو برابر رشد صادرات امریکا به سایر کشورها بوده است و این میزان در سال ۲۰۱۱ بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار ثبت شده است، این صادرات برای امریکا ده ها هزار شغل در حوزه های گوناگونی چون: طیاره سازی، تکنالوژی برتر، بازارهای مالی و حتی تولید دانه های روغنی از جمله سویا ایجاد نموده است. کارشناسان اقتصادی به این باور اند که روابط بین این دو کشور بزرگ جهان، تعادل اقتصاد جهانی را افزایش خواهد داد و ساختار تجارت و سیستم های مالی را وسعت بخشیده و در عین حال در جلوگیری از ادامه اختلافات این دو کشور که در اقتصاد جهانی چالش بزرگی است نقش موثری خواهد داشت. قدرت رو به افزایش چین، باعث خواهد شد که این کشور جایگاه ثابتی در معادلات اقتصادی جهان پیدا کند. □

۶,۹۹۱,۰۰۰,۰۰۰ دلار چند سال قبل از چایان پیشی گرفت و حایز مقام دوم در اقتصاد جهان گردید و رشد اقتصادی این کشور به گونه سریع سیر صعودی دارد. ارزیابی هائیکه بر اساس اولویت های مختلف مانند قدرت خرید انجام داده شده است ارزش تولید ناخالص داخلی چین در سال ۲۰۱۰ در حدود ۱۱ هزار و دو صد میلیارد دلار بود که در سال ۲۰۱۶ حدود ۱۹ هزار میلیارد تخمین شده است و از ایالات متحده امریکا در همین سال به ۱۸ هزار و ۸۰۰ میلیارد پیش بینی شده است و در چند

دارد، چین در پنج سال آینده نخستین کشور اقتصادی جهان گردد و همچنان در نظر سنجی، مردم اروپا اقتصاد چین را نیز نسبت به اقتصاد ایالات متحده امریکا برتر دانسته اند. نتایج آخرین نظر سنجی که از جانب مرکز تحقیقات PEW در اروپا انجام شد ۴۹ درصد ساکنین حوزه یورو چین را پر قدرت ترین اقتصاد جهان دانستند.

نظر سنجی در اروپا برای انتخاب بزرگترین قدرت اقتصاد در دنیا در گراف ذیل نشان داده شده است.

سال آینده چین ۱۸ درصد در اقتصاد جهان سهم خواهد بود. چین در سال گذشته ۳۵۰ میلیارد دلار صادرات به امریکا داشته و در مقابل در حدود ۸۲ میلیارد دلار واردات از این کشور صورت گرفته است. چین شدیداً نیازمند امریکا است ولی از طرف دیگر

در حال حاضر بزرگترین اقتصاد جهان را ایالات متحده امریکا در اختیار دارد که تولید ناخالص داخلی این کشور ۱۳,۸۶ تریلیون دلار گفته شده است که در چند سال قبل تولیدات ناخالص داخلی کشور های حوزه یورو ۱۴,۴۵ تریلیون دلار تخمین شده بود و چین با حجم اقتصادی

www.tebyan.net

www.irsteel.com/fa/news

www.bbc.co.uk/persian/

business/2015/01

د پانګې مفهوم Concept of Capital

په وخت کې د ځانګړې اهمیت درلودونکې دي. کله چې مونږ وغواړو ترڅو د کار او ځمکې سرچینو څخه د پانګې اچونې لپاره ګټه واخلو نو لمرۍ باید چې د پانګې اچونې د تمویل لپاره فکر وکړو، تمویل بل شی ندی بلکه د پانګې برابرول او تراکم دي.

یو پانګه اچوونکې پس له دې نه چې وکولای شي د پانګې اچونې لپاره سرچینې تمویل کړي نو د تولید د نورو عواملو په یوځای کیدو سره به په پانګې اچونې پیل وکړي. مونږ کولای شو چې په بیلا بیلو برخو کې لکه کرونده، صنعت، سوداګري، کانونه، او داسې نورو برخو کې پانګه اچونه وکړو.

که چیرې پانګه په عادلا نه توګه ویشل شي نو د یوې ټولنې د ژوند د سطحې د لوړوالي سبب ګرځي ولي په

۱- ادم سمیت:

پانګه (سرمایه) د یونفر د شتمنۍ هغه برخه ده چې د نوی ګټې (عاید) د لاسته راوړلو باعث وګرځي.

۲- الفرډ مارشال :

پانګه عبارت له ټولې هغه شتمنۍ څخه ده کوم چې د تولید د عواملو د یو عامل په حیث استعمال شي.

پانګه او پانګه اچونه څه شی دی؟

هر وخت چې د پانګې اچونې په اړه خبرې کوو نو لازمه ده چې د پانګې په اړه فکر وکړو، نو همدغه پانګه ده چې د پانګې اچونې لپاره لارهور وي. بغير د پانګې څخه، ځمکه، کار، چې د تولید د مهمو عواملو څخه شمیرل کيږي، مونږ نشو کولای چې د پانګونې څخه خبرې وکړو نو پدې ترتیب هر یو د دغو عواملو څخه د تولید او خدمت

په اقتصاد کې د پانګې نه مطلب د شتمنۍ هغه برخه ده کوم چې د نوی ګټې (عاید) د لاسته راوړلو لپاره کارول کيږي یا په بل عبارت، پانګه د شتمنۍ هغه برخه ده چې د نوری شتمنۍ د لاسته راوړلو سبب ګرځي. دا باید په یاد ولرو چې یواځې هغه شیان په پانګې برخې دي کوم چې د نویو عاید د لاسته راوړلو لپاره ترینه کار اخیستلای شو.

د پانګې تعریف:

پانګه د هغې شتمنۍ څخه عبارت ده چې دهغي دوران په بنسټ په پیسواو مالي بازارونو او نورو ډول ډول سکتورونو کې ګټه لاسته راشي. په همدې ډول د نړۍ نامتو اقتصاد پوهانو پانګه په لاندې ډول تعریف کړیده:

هغه صورت کې چې پانګه په غیر عادلانه توګه وويشل شي نو په يوه ټولنه کې به د ژوند په سطحه کې فاصلې نورې هم زياتې شي او په همدې ترتيب به د يوې ټولنې د خاصې طبقې د ژوند سطحه لوړه شي او پاتې ټولنه به لکه د پخوا په ډول د فقر او غريبې لاندې ژوند تېروي .

همدارنگه پانګه يوه د بنسټيزو عواملو د پانګې اچونې څخه ده چې د هغې د اندازې لپاره کوم حد ندي ټاکل شوي او يوه مهمه او عمده وسيله د ګټې د لاسته راوړلو لپاره شميرل کيږي چې پانګه د خدماتو د وړاندې کولو او د توليد په جريان کې زياتيږي.

د پانګې اچونې ډولونه :

پانګه اچونه په عمومي توګه په دوه ډوله ده:

۱- کورنۍ پانګونه

۲- بهرنۍ پانګونه

۱- کورنۍ پانګونه:

کورنۍ پانګونه له هغې پانګونې څخه عبارت ده چې د دولت او يا د خصوصي سکتور لخوا په يو هيواد کې د ننه پکار اچول کيږي.

۲- بهرنۍ پانګونه:

د پانګونې د ملاتړ او رابښکل د قانون له مخې هر هغه پانګه اچونه چې د خصوصي شرکتونو او يا ځانګړو خلکو

لخوا دخپل هيواد څخه دباندي په کار اچول کيږي ولي د دولت د ځانګړو موخو په چوکاټ کې وي بهرنۍ پانګونه ورته ويل کيږي .

په اقتصادي پرمختيا کې د پانګې رول :

د يو هيواد په اقتصادي پرمختيا کې د پانګې د رول څخه په هيڅ ډول سره انکار نشي کيدای . په اوس مهال کې پانګه اچونه ډير زيات اهميت لري چې ددغي پانګې اچونې له لاري په توليداتو کې زياتوالی راځي او اقتصادي نظام په ټوليز ډول سره وده کوي . که چيرې په هيواد د پانګې اچونې اندازه زياته شي نو په هيواد کې به نوي کارخاني مينځ ته راشي چې د دي په پايله کې به د کارگرانو مزد زيات شي او د هغوی د پيږدولو په قوت کې به هم زياتوالي راشي نو دغه عمليه د ملي ګټو د زياتوالي لامل ګرځي . په هر حال د يو هيواد د اقتصادي ودې لپاره پانګه اچونه د ځانګړې اهميت لرونکي ده، لکه څرنگه چې د انسان بدن ته د ژوندکولو لپاره د وينې ضرورت دي په همدې ترتيب د يو هيواد د اقتصادي پرمختګ لپاره د پانګې ضرورت دی . څرنگه چې د اقتصاد د پرمختګ لپاره د پانګې رول ورځ په ورځ مخ په زياتيدو دی، نو د پانګې رول په اقتصادي پرمختګ کې مونږ په لاندې

ټکو کې خلاصه کوو:

۱- د طبيعي سرچينو نه ګټه اخيستل :

هيڅ يو هيواد پرته د پانګې څخه نه شي کولای چې د طبيعي سرچينو څخه په اغيزناکه توګه ګټه واخلي. څرنگه چې دکرنيزو توليداتو په زياتوالي کې ، د کاني زيرموپه لټون کې ، په سيندونو باندې د بندونو دجوړولو او په داسې نور برخو کې پرمختګ بي غير د پانګې نه شونی ندی.

۲- د توليد په عواملو او په ذکاوت او استعداد کې زيادتوالی :

څرنگه چې د توليد عوامل هر يو ځانته ځانته رول لري ، لکه ځمکه ، کار ، او اداره ، چې هر يو يې ځانته د يوځانګړې اهميت لرونکی دی، چې بغير د پانګې څخه مونږ نه شو کولای چې ددي عواملو څخه ګټه واخلو. نو دپانګې په مرسته مونږ کولای شو چې دغه عوامل پکار واچوو چې د اقتصاد د پرمختګ لامل وګرځي .

۳- د توليد په لګښتونو کې کموالی :

د پانګې په مرسته نه يواځې دا چې جنسونو په پراخه پيمانه توليديږي بلکه دهغې د توليد په لګښتونو کې کموالی هم راځي، دپانګې په واسطه د توليد عمليه ګړندی کيږي، د ښه کميت او کيفيت لرونکي توکې په کم وخت

«

کې تولیدیږي نو په کم قیمت سره په بازار ونو کې توکې په لاس راځي چې د پانګې په مرسته د توکو په تولید کې زیاتوالی او د هر واحد تولید په لګښت کې کموالی راځي .

۴- اقتصادي پرمختګ :

اوس مهال د پانګې اهمیت په دومره اندازې سره زیات دی چې د پانګې نه بغیر یو معمولي کار ته وده ورکول هم اسان ندي، همدا پانګه ده چې د انسان د ژوند په هره څانګه کې یو لوی انقلاب پر مخ بیايي .

همدا پانګه ده چې د یو هیواد اقتصادي حالت ټاکي، د کوم هیواد سره چې زیاته پانګه شتون ولري نو هغه هیواد به په اقتصادي پلوه پرمختللي اوسي او ددې معکوس د کوم هیواد سره چې زیاته پانګه نه وي او یا د پانګې د کمی یا لږوالی سره مخامخ وي نو هغه هیواد به د یو وروسته پاتې او ستونزمن اقتصاد لرونکې وي .

۵- د ژوند د سطحې لوړوالی :
پانګه د یو هیواد د اوسیدونکو د ژوند د ښه والې او سوکالې په لاره کې روښانه او ښکاره اغیزې لري . د پانګې په مرسته یوه ټولنه اقتصادي سوکالې لاسته راوړي، د پانګې په واسطه د خلکو د استوګني لاره، دود او دستور، ټولنیز او سیاسي حالات د یو وروسته

پاتې حالت نه ښه حالت ته بدلیږي.
د بهرنۍ پانګونې ګټې :

۱- د سېما د خالیګاه پوره کول :

د کلاسیکې نظریې په بنسټ د بهرنۍ پانګونې په مرسته کولای شو چې د سېما خالیګای پوره کړو. د بهرنۍ پانګونې په مرسته مونږ کولای شو چې د سېما خالیګاه ډکه او د اقتصادي ودې هدف ته ورسېږو .

۲- د بهرنۍ اسعارو د تبادلې د کمښت پوره کول :

د خصوصي بهرنۍ پانګونې په مرسته مونږ کولای شو چې د بهرنۍ اسعارو کمښت پوره کړو.

څرنګه چې د وارداتو په وخت کې د اسعارو په تبادله کې توپیر پیدا کیږي نو پدې بنسټ د بهرنۍ خصوصي پانګونې په مرسته د اسعارو توپیر له مینځه ځي او د برابری شکل اختیاروي، ځکه چې بهرنۍ پانګونه اسعار له ځانه سره راوړي .

۳- د حاصلاتو د کمښت پوره کول:

په وروسته پاتې هیوادونو کې مهارت، صلاحیت، او د ټکنالوژي کمبود ډیر زیات دي، نو د بهرنۍ خصوصي پانګې اچونې په مرسته مونږ کولای شو چې دغه کمبود پوره کړو. څرنګه چې نړیوالې ټولنې نه یواځې دا چې مالیاتي وسایل برابرې بلکې هغوی

ته مهارت او صلاحیت هم ور په برخه کوي . همدارنګه د وروسته پاتې هیوادونو خلکو ته په مختلفو برخو کې ښونه هم ورکوي او بهرنۍ بانکونو سره یې اړیکې هم پیدا کوي. د بهرنۍ پانګونې له کبله نوي ماشینونه او نوي ټکنالوژي دننه د هیواد ته راځي، چې دی سره د هیواد په ټول ګټو او حاصلاتو کې زیاتوالی راځي .

۴- د تولید په سکتور کې د تولید زیاتوالی :

د بهرنۍ خصوصي پانګې اچونې په پایله کې د تولید په عواملو کې زیاتوالی راځي چې دی سره د کارکوونکو په مزد کې زیاتوالی راځي چې د مزد په زیاتوالی سره مزدوران په خپل کار کې زیار اوباسي چې د دی په پایله کې په کار کې زیاتوالی راځي چې همدغه حالت د اقتصادي ودې سبب ګرځي چې د دی سره سره فني خلکو ته هم ضرورت زیاتیږي .

۵- ټولنيزي ګټې :

په بهرنۍ خصوصي پانګې اچونه کې د اقتصادي ودې سره سره ټولنيزي ګټې هم شته دي . د باندینۍ پانګې اچونې په مرسته د جوړو شوو کارخانو ګټه هم د ننه ته راځي . څرنګه چې بهرنۍ کارخانې هر یو شي پخپله نه جوړوي نو یو اندازه توکې د کورنیو

»

کارخانو څخه اخلي چې دی سره په د
ننه کې تولید پراخوالی مومي.

۶- د ګټو دوباره استعمال :

داهم لیدل شوی دي چې بهرنی
خصوصي پانګوونکي چې کومه ګټه
لاسته راوړي هغه تکراری په وروسته
پاتې هیوادونو کې لګوي . نو له دی
څخه داسي مطلب اخستل کيږي چې
بهرنی خصوصي پانګه اچونکي او
نړیوالي ټولنې خپلې ګټې د صنعت په
نوي کولو، پراخولو او وده بیرته
لګوي .

د بهرنی خصوصي پانګونې تاوانونه یا
منفي اغیزی :

د ځینو خلکو په اند د بهرنی
خصوصي پانګونې سره تړلي دومره
زیات دی چې دهغي څخه لاسته راغلی
ګټه له منځه وړی چې دا عبارت دي
له :

۱- امتیاز او هوساینه :

غریب او وروسته پاتې هیوادونه د
بهرنی پانګونې د رامنځته کولو لپاره ډیر
امتیازات او هوساینې برابرې لکه ارزانه
ځمکه، د مالیې څخه بېنل کول،
داوسیدلو اسانتیاوې او داسی نور. د دغو
امتیازاتو او هوساینو برابرول د یو هیواد
لپاره غټ پټي دی چې دغه پټي د
بهرنی پانګونې ټوله ګټه له منځه وړي .
۲- د وړو بښتمو لرونکو سکتورونو

وده :

څرنگه چې مخکي وویل شول چې
بهرنی پانګوونکي د یو هیواد په
اقتصادي وده کې ډیره لیاالتیا نه لري .
داخلک د هیواد په داخل کې په یو
داسي سکتور کې پانګه اچوي چې په
کوم کې چې ورته زیاته ګټه وي، په
همدي ترتیب سره یواځې د هغي طبقې
خلکو په ګټو کې زیاتوالی راځي چې د
مخکې نه شتمن وو او له دی سره سره
د هیواد داخلي عاید په نامنظم ډول
ویش کې زیاتوالی راځي .

۳- د ورکړې د برابرۍ ستونزې :

په عام توګه سره ویل کيږي چې
بهرنی خصوصي پانګونې سره د
ورکړې په حساب کې برابري رامینځته
کيږی . خو په اوږد مهال کې د بهرنی
خصوصي پانګونې په پایله کې د
ورکړې په حساب کې برابری کې او د
پانګې په حساب کې د باندینې اسعارو
په تبادله کې کموالی راځي . د تادیاتو
د بیلاښ په توازن کې کموالی لږي
خاطره راځي چې دغه پانګه اچونکي
دخپل تولید لپاره توکو په دننه کې د
حاصلولو پرځای یې د خارج نه
واردوي او د پانګې په حساب کې د
برابری کموالی لږي خاطره راځي چې
هغه ګټه چې دوی لاسته راوړی د سود
او یا نورو لګښتونو په بهانه یې بهرته

انتقالوی .

۴- د عامو د ګټو کمیدل:

په عامه توګه ویل کيږی چې د
بهرنی پانګي اچونې په پایله کې د
دولت په عایداتو کې زیاتوالی راځي
خو دا سمه نده . ځکه د کمو مالیاتو،
هوساینو، د انتقال قیمت، د پانګې
اچونې اسانتیاوې، امنیت او د داسی
نورو اسانتیاوو د برابرولو لپاره د دی پر
ځای چې دولت ته عاید لاسته راشي
بلکې دولت ددی اسانتیاوو د برابرولو
لپاره لګښت کوي .

۵- نا مناسبه ټکنالوژي :

ویل کيږي چې د بهرنی پانګې
اچونې په پایله کې په وروسته پاتې
هیوادونو کې د ټکنالوژي خالیګاه له
مینځه ځی
خو حقیقت دادی چې د بهرنی پانګې
اچونې په نتیجه کې وروسته پاتې
هیوادونو ته په نا مناسب کیفیت سره
ټکنالوژي راوړل کيږی . چې د دی په
نتیجه کې بی روزگاري زیاتیږی او هم
په داخل کې د ټیکنالوژۍ د مهارت
حوصله له منځه ځی .

۶- منفي ټولنیزې او اقتصادي اغیزی:

د بهرنی پانګې اچونې په نتیجه کې
د یو هیواد په دننه کې خو سېما، پانګه
اچونه، کار او په عایداتو کې زیاتوالی
راځي خو د دي سره سره په ټولنيزي او

»

اقتصادي ودي منفي اغيزي هم لری. لکه په پرمختيائي هيوادونو کې د عايد غير عادلانه ویش زياتوالی. همدارنگه هغه وخت چې وروسته پاتی هيوادونو ته د بهرنی هيوادونو څخه ماهرین راشی نو د کورنیو ماهرینو ځای نيسي او هم غير ملکي تهذيب، مذهبي او ټولنيز او داسی نور منفي اغيزې له ځانه سره رامنځ ته کوي.

پایله

له پورتنیو پلټنو او معلوماتو څخه داسې پایله لاس ته راځي چې بهرنی پانگونه د اقتصادي پرمختگ او ودې لپاره اړینه ده. نوطیعی خبره ده چې هیڅ یو هیواد پرته د بهرنی پانگونې څخه نشی کولای چې اقتصادي پرمختگ وکړي.

د بهرنی پانگونې په مرسته یو هیواد کولای شي چې د اقتصاد په سکتور کې ډیرې لاسته راوړنې ولري، چې د دی لاسته راوړنو په پایله کې به بیکاري او فقر له مینځه لاړشي، په تولیداتو کې به زیاتوالی راشي، صادرات به زیات شي، هیواد به غښتلی شي، د پورو او د هغوی د گټې د ورکولو څخه به هیواد امان کې شي، دبهرنیو هیوادونو لاس وهنه به بنده شي چې د دي ټولو سره سره به د ژوند سطحه لوړه او په پوهنې په سکتور کې به پرمختگ منځ ته راشي.

د بهرنی پانگونې په مرسته د هیواد په ټولو برخو کې وده او پرمختگ منځ ته راتلای شي چې دی سره به په هیواد کې د مادي او قدرتي توکو څخه په اغیز ناکه توگه گټه اخیستلای شو، په ټکنالوژۍ او کاروبار کې به بدلونونه رامنځ ته شی.

په زیات مقدار سره د بهرنی پانگې شتون کولای شي چې وروسته پاتې هیوادونه د پرمختگ په لور روان او ټولنه به د فقر، بي سوادۍ، د طبیعی پېښو په مقابل کې عاجزي، کرنیزه وده، د غذائي موادو کمښت، د وړلو او راوړلو د وسایلو کمښت او د داسې نورو ستونزو څخه خلاص کړي.

بلاخره بهرنی پانگه د هیواد په سیاسي، اقتصادي، ټولنیز او نورو سکتورونو کې د پرمختگ لامل گرځي.

وړاندیزونه:

دولت باید بهرنیو پانگه والو ته یولړ اسانتیاوی برابرې کړي لکه د ځمکي، انرژي او داسی نور تر څو پانگه وال و هڅول شي چې زموږ په گران هیواد افغانستان کې پانگونه وکړي.

تر ټولو بنسټیز دولت باید د پانگونې د گړندیتوب او اغیزناکې لپاره سیاسي ټینګیا او امنیت په ښه کولو کې لازم گامونه واخلي ځکه چې د امنیت د نه شتون پر مهال کې څوک پانگونې ته

زړه نه ښه کوي.

دولت باید د پانگوالو د ملل او ځان ضمانت وکړي تر څو بهرنی پانگه وال دی ته و هڅول شی چې زموږ په هیواد کې پانگونه وکړي.

دولت باید بهرنی پانگه والو ته یولړ اسانتیاوی برابرې کړي لکه د ځمکي، انرژي او داسی نور تر څو پانگوال و هڅول شي چې په افغانستان کې پانگه اچونه وکړي.

دولت باید چې د پانگې اچونې د پراختیا لپاره یو ښه مالی او بانکي سیستم رامنځ کړي.

دولت باید چې یو بشپړ مالیاتی سیستم رامنځ ته کړي تر څو چې پانگوال مطمئن شی او دي ته و هڅول شي چې په افغانستان کې پانگه اچونه وکړي.

دولت باید چې د بهرنی پانگې اچونې د راښکلو او پراختیا لپاره د بهرنیو

هیوادونو سره ښي اړیکي پیداکړي. □

عبدالله فضلی: عضو آمریت عمومی

نظارت امور مالی

تفاوت کار گاه های دستی تولیدی با صنایع بزرگ ماشینی

صنعت از ابتدای پیدایش تا اکنون مراحل انکشاف تدریجی را پیموده است. صنایع به مفهوم اصلی از یک کار دستی آغاز یافته و به مرحله صنایع بزرگ و تکنالوژی های مغلق و پیشرفته فابریکاتی رسیده است. صنایع ابتدایی دستی با صنایع بزرگ ماشینی تفاوت های زیادی دارد که مختصر آنها را مورد بحث قرار میدهیم.

- در کارگاه های دستی، تولید به صورت منفرد انجام میشود و تشکل سرمایه در کارگاه دستی محدود و ناچیز است، علاوهً فشار کار در این بخش به مراتب بیشتر می باشد. در کارگاه دستی مهارت و تخصص استاد کار از یک نسل به نسل دیگر انتقال می یابد و شهرت استاد کار از عالی بودن کیفیت و جنسیت اشیاء تولیدی آن نمایندگی میکند، در حالی که در تصدی ها و فابریکات پیشرفته صنعتی امروزی تقسیم کار به شکل عمیق و اساسی وجود دارد، فشار کار جای خود را به تشدید سرمایه واگذار میکنند، یعنی در این مرحله عامل سرمایه به جای عامل کار نقش بیشتر داشته و بدین اساس میزان تولید افزایش می یابد. تقسیم کار بهترین نقش را در

بهبود قدرت تولیدی نیروی کار و افزایش مهارت ایفا میکند. آثار تقسیم کار بر حرفه ها و مشاغل عمومی یک جامعه زمانی قابل لمس است که چگونگی جریان فعالیت های تولیدی را در بعضی از صنایع خاص در نظر بگیریم. طور مثال یک صنعت بسیار ساده مانند ساخت قلم را در نظر میگیریم. فردی که در این کار هیچ نوع آموزشی ندیده و با ماشین های قابل استفاده در این صنعت آشنایی نداشته باشد، میتواند تعداد محدودی قلم در روز بسازد. اما اگر روش دیگری مورد استفاده قرار گیرد، نه تنها فعالیت آن می تواند مورد توجه خاص قرار گیرد، بلکه مشاغل متعددی دیگری در انجام این فعالیت بوجود خواهد آمد. بدین ترتیب وقتی یک شخص بالای مواد فلزی آن کار میکند، کارگر دیگر بالای مواد پلاستیک، سومی در رابطه به رنگ، کارگر چهارم سر پوش و بدنه آنرا بسازد، در نهایت بسته بندی آن نیز فعالیت جدا گانه است. ساخت مراحل مختلف یک قلم که به چندین عمل گوناگون ضرورت دارد، ممکن است در

بعضی از کارخانه ها توسط افراد محدودی صورت گیرد، در حالیکه در تعداد دیگر از کارخانه ها یک کارگر دو یا سه عمل را انجام میدهد. طور مثال در یک کارخانه کوچک ۱۵ نفری که هر کدام به انجام یک یا چند فعالیت می پردازند، حدود ۶ کارتن قلم هر کارتن بیشتر از یک صد دانه قلم می باشد توسط ۱۵ کارگر در روز ساخته میشود. در حالیکه اگر هر یک از آنها بخواهد به تنهایی، بطور مستقل و بدون آموزش قبلی تمام مراحل تولید را به انجام برساند، مسلماً قادر نخواهد بود حتی ۲۰ دانه قلم را در روز تولید کنند و این نتیجه تقسیم کار و ترکیب فعالیت های مختلف است.

این افزایش کمی در تولید که نتیجه مستقیم تقسیم کار است سه خصوصیت مختلف را همراه دارد.

- بلند بردن ظرفیت مهارت کارگران.
- جلوگیری از ضیاع وقت که در بخش های مختلف یک فعالیت به طور معمول تلف می شود.
- به میان آوردن ماشین ها و سیستم های که بتواند کارها را به شکل اتوماتیک امکان پذیر سازد، در این

«

صورت يک کارگر را قادر می سازد که کار چندین نفر را انجام دهد. باید گفت که در نتیجه تقسیم کار، افزایش چندین برابر تولیدات در تمام بخش ها حاصل میشود و هر کارگر توانی انجام مقدار از کار خود را که فرصت انجام آنرا ندارد، خواهد داشت و مجبور نیست تا آنرا دیگران انجام دهند، مردم امکان این را می یابند تا مقداری زیادی از کالاهای اضافی خود را در برابر کالا های اضافی دیگران مبادله نمایند و بدین ترتیب مقدار از کالا در بین اقشار مختلف جامعه توزیع می گردد.

- تولید در کار گاه های دستی به محل معین و مشتری معین ارتباط میگیرد، فرمایش بر اساس شناسایی قبلی، اعتماد به استاد کار و شهرت استاد کار صورت میگیرد. اما به خاطر داشته باشیم که در صنعت های که به سطح فابریکه و تصدی صنعتی میباشد، تعداد مشتری به مرور زمان وسعت پیدا کرده و فروشات آن از محدوده محلی و ملی خارج گردیده و حتی به سطح بین المللی را ه پیدا مینماید.

هر چند یک تعداد زیادی از تولیدات در مرحله صنایع پیشرفته بر اساس فرمایش قبلی صورت نمیگیرد، مگر در این مرحله نیز بعضی از تولیدات وجود دارد که به شکل کتلوی صورت

نگرفته، بلکه به صورت منفرد بر اساس فرمایش قبلاً آماده شده صورت میگیرد مانند کشتی های بزرگ، طیارات و ...

- در یک کارگاه دستی مقدار سرمایه اندک و کم، مگر عملیه کار تشدیدي است که این نکته مفهوم تعداد زیاد بودن کارگران را نمی دهد، زیرا ابزار کار ساده، بسیط و کوچک اما در فابریکات و مؤسسات صنعتی پیشرفته نسبت اینکه تولید شکل کتلوی دارد و با نورم های مختلف تولید صورت میگیرد، همچنان تشدید سرمایه بیشتر بوده و وسایل میکانیزه شده، شکل اتوماتیزه شده را بخود میگیرد.

- روابط اجتماعی در یک کار گاه دستی آنقدر زیاد نیست و استاد کار شاگردان خویش را از خانواده واقارب خود انتخاب میکند و اجرای کار را به اعضای فامیل خویش می

آموزاند، اما در فابریکات و تصدی های صنعتی استخدام از شکل فامیلی خارج گردیده و مناسبات کار گران و متصدیان بر اساس قوانین و مقررات صورت میگیرد.

در افغانستان نیز از گذشته ها صنایع دستی مروج و حایز اهمیت بوده و هنوز تا حدی هم نقش مؤثر را در اقتصاد ملی ایفا میکند و صنایع ماشینی تا هنوز هم در افغانستان بسیار ابتدایی و از پدیده های معاصر بشمار میرود. □

بایانی

منابع:

اقتصاد ملی چاپ معینیت تعلیمات تخنیکي و مسلکی

مبانی علم اقتصاد نوشته داکتر دولتشاهی

yousoganbarpuor.blogfa.com

www.ues.ac.ir

karaj-ganbarpoor.persianblog.ir

نمایشگاه صنایع دستی زنان تجارت پیشه برگزار گردید

فدراسیون زنان تجارت پیشه افغانستان در سال ۲۰۰۵ میلادی تأسیس گردیده است. این ارگان یک نهاد غیر انتفاعی بوده و هدف آن ارتقای ظرفیت زنان تجارت پیشه در بخش های مختلف مانند: تولید صنایع دستی، مدیریت خوب، بازار یابی، بهتر ساختن کیفیت تولیدات و غیره می باشد.

روز دوشنبه ۴ حوت سالروان فدراسیون زنان تجارت پیشه افغانستان، نمایشگاه صنایع دستی زنان تجارت پیشه افغانستان را به همکاری اتاق تجارت و صنایع افغانستان در شهر کابل دایر نمود.

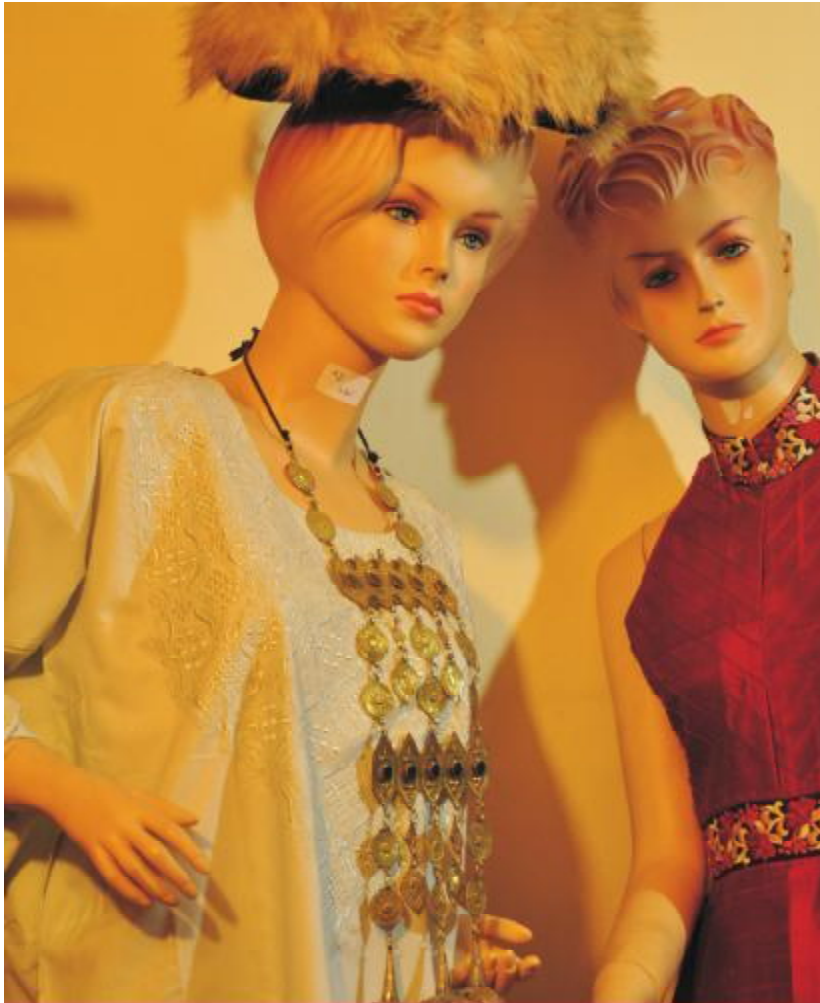
در ابتدا ریسه این فدراسیون صحبت نموده گفت که این فدراسیون توسط

عده از زنان پیشگام در عرصه تجارت به همکاری دونه ها تشکیل گردیده که دارای ۳۰۰۰۰ هزار عضو در مرکز، ۲۸ اتحادیه در ۱۵ ولایت کشور فعالیت داشته و همچنان دارای سه دفتر ساحوی در ولایات جلال آباد، بامیان و مزار شریف می باشد.

خانم زمري در بخش دیگر از صحبت هایش گفت که اهداف این فدراسیون را حمایت زنان در ساحه رشد و انکشاف سکتور خصوصی، سهم فعال زنان در اقتصاد کشور، حمایت از زنان تجارت پیشه، بوجود آوردن ارتباطات بهتر میان ادارات ملی و بین المللی، تدویر برنامه های آموزشی تجارتی برای

زنان و سهم گیری زنان در کاهش فقر در کشور تشکیل می دهد. او همچنان افزود که این فدراسیون در بخش های مختلف مانند سکتور زراعت، صنایع دستی، حکاکی، قالین، ابریشم، سکتور ساختمان و سکتور تولیدی فعالیت داشته، که تا فعلاً بیشتر از ۲۰۰۰ زن و مرد را در بخش های مختلف آموزش مسلکی داده و ارتباط خوبی با متنفذین محل، شرکاء و تجار بین المللی برقرار نموده است. اعضای این فدراسیون در نمایشگاه های ملی و بین المللی شرکت نموده و همکاری های بشر دوستانه کشور های مانند امریکا، هندوستان، تاجکستان، پاکستان، ترکیه،

«

چین، امارات متحده عربی، فرانسه، جرمني، مالیزیا، جاپان، کوریای جنوبی، کانادا، سویدن، ایتالیا یونان و مکسیکو را درین فدراسیون جذب نمودند.

متعاقباً عتیق الله نصرت رئیس اتاق تجارت و صنایع افغانستان صحبت نموده گفت که تدویر این نمایشگاه ها یک فرصت خوب برای فعالیت زنان کشور است. در پرتو چنین نمایشگاه ها، زنان در جریان ۱۲ سال توانسته اند فعالیت های اقتصادی شان را افزایش دهند و بر اساس ارقام بدست آمده از سال ۲۰۱۲ به این طرف یک تعداد زنان بحیث روسای شرکت ها فعالیت می نمایند.

با این حال، یک سلسله چالش ها نیز سد راه زنان تجارت پیشه افغانستان موجود است که آنرا چنین میتوان بر شمرده:

- عدم دسترسی زنان به قرضه
- عدم حضور زنان در تدوین پالیسی های اقتصادی
- عدم موجودیت مارکیت جهت فروش محصولات تولیدی زنان
- عدم موجودیت تعلیمات مسلکی در بخش های اقتصادی
- عدم موجودیت زنان در شورای عالی اقتصادی
- اتاق تجارت و صنایع افغانستان همیشه

در خدمت زنان تجارت پیشه بوده و امروز شما شاهد یک قرار داد همکاری میان اتاق تجارت و صنایع افغانستان و فدراسیون زنان تجارت پیشه می باشید که میان این دو نهاد به امضا می رسد. در پایان فرانس میشل ملین سفیر اتحادیه اروپا در افغانستان پیرامون توانمندی های زنان و توجه حکومت جدید به آنها صحبت نمود.

در این نمایشگاه برعلاوه خانم گل جان

زمری، رئیس فدراسیون زنان تجارت پیشه افغانستان، عتیق الله نصرت رئیس اتاق تجارت و صنایع افغانستان، رئیس عمومی سکتور خصوصی وزارت تجارت و صنایع، رئیس پروژه انکشاف جدید، سفیر اتحادیه اروپا برای افغانستان و نمایندگان رسانه های جمعی حضور داشتند. □

اطلاعیه د افغانستان بانک!

مطابق ماده سی و سوم قانون د افغانستان بانک پول رایج و واحد پولی افغانستان افغانی است، بنأ از عموم افغانها، دواير و مؤسسات دولتی و خصوصی آرزومندیم تا در قرار داد ها و سایر معاملات و داد و ستد های اقتصادی، پول افغانی را ترجیح دهند، چون افغانی از با ثبات ترین پول های منطقه بوده که در ثبات برنامه ریزی های اقتصادی تان مشمر واقع می شود.

د افغانستان بانک

بانک

ماهنامه د افغانستان بانک

سال هشتم، شماره ۹۳، حوت ۱۳۹۳

مونږ ټول افغانان یو، زموږ ملي پیسې افغانۍ دي
ما همه افغان هستیم، پول ملی ما افغانی است